

Nr 170.

Ankom till riksdagens kansli den 28 maj 1946 kl. 4 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1946/47 till fångvården m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under andra huvudtiteln (punkterna 36—42 och 50) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, såsom förslagsanslag för budgetåret 1946/47 beräkna, till Fångvårdsstyrelsen: Avlöningar 316 300 kronor, till Fångvårdsstyrelsen: Omkostnader 48 500 kronor, till Fångvårdsanstalterna: Avlöningar 4 423 000 kronor, till Fångvårdsanstalterna: Omkostnader 2 965 400 kronor, till Interneringsnämnden 15 500 kronor, till Ungdomsfängelset 12 200 kronor, till Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport 200 000 kronor och till Statens uppfostringsanstalt å Bona: Avlöningar 272 800 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 225, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för den 29 mars 1946, föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning och avlöningsstat för fångvårdsstyrelsen, avlöningsstaten att tillämpas under budgetåret 1946/47,

dels till Fångvårdsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 410 300 kronor,

dels till Fångvårdsstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 83 000 kronor,

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning och avlöningsstat för fångvårdsanstalterna, avlöningsstaten att tillämpas under budgetåret 1946/47,

dels till Fångvårdsanstalterna: Avlöningar för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 5 103 800 kronor,

dels till Fångvårdsanstalterna: Omkostnader för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 3 087 000 kronor,

dels fastställa av departementschefen förordad stat för interneringsnämnden, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1946/47,

dels till Interneringsnämnden för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 39 700 kronor,

dels fastställa av departementschefen förordad stat för ungdomsfängelsenämnden, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47,

dels till Ungdomsfängelnsnämnden för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 12 900 kronor,

dels till Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor,

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning och avlöningsstat för statens uppfostringsanstalt å Bona, avlöningsstaten att tillämpas under budgetåret 1946/47,

dels till Statens uppfostringsanstalt å Bona: Avlöningar för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor,

dels ock till Sinnessjukavdelning m. m. vid centralfängelset å Härlanda för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 117 000 kronor.

Proposition och motioner.

I propositionen nr 342 till 1945 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag till revision av bestämmelserna om verkställighet av frihetsstraff m. m. Förslaget, som utarbetats på grundval av det betänkande i ämnet som avgivits av strafflagberedningen (SOU 1944: 50), godtogs i allt väsentligt av riksdagen (rd. skr. nr 575). Sedan fångvårdsstyrelsen den 15 december 1945 erhållit i uppdrag att skyndsamt inkomma med de förslag, som i anledning härav kunde finnas påkallade med avseende å fångvårdens anslagsbehov för nästa budgetår, har styrelsen i skrivelser den 8 och den 18 februari 1946 avgivit förslag till anslagsäskanden för fångvårdsstyrelsen och fångvårdsanstalterna, avsedda att föreläggas 1946 års riksdag.

Betänkande med utredning och förslag rörande löneställningen för vakt- och arbetsledarpersonalen vid fångvården m. m. har den 16 november 1945 avgivits av löneutredningen för viss fångvårdspersonal. Betänkandet omfattar även förslag rörande löneställningen för motsvarande personal vid statens uppfostringsanstalt å Bona.

Frågorna om ordnandet av fångvårdens anstalts- och personalorganisation ha under senare år varit föremål för olika utredningar. Efter en översikt över dessa utredningar har *departementschefen* gjort följande allmänna uttalande.

Genom straffverkställighetsreformen har frågan om fångvårdens organisation kommit i ett helt nytt läge. Såsom av den föregående redogörelsen framgår är den nuvarande anstaltsorganisationen för vanligt fångförvar i huvudsak resultatet av en under en följd av år verkställd centralisering av vården till ett fåtal större fångelser. Straffverkställighetsreformen åter, som syftar till en långt driven differentiering av klientelet, förutsätter att de större anstalterna skola ersättas med eller förändras till mindre, de flesta av huvudsakligen öppen karaktär, samt att anstaltsorganisationen skall utbyggas med ett flertal kolonier. Såväl denna decentralisering som den ökade frihet och den mera individuella omvårdnad, som enligt reformen skall komma de intagna till del, äro ägnade att öka kostnaderna för fångvården.

På grund av det anförda är det angeläget att fångvårdens förestående organisation genomföres på sådant sätt att förefintliga möjligheter att sam-

tidigt rationalisera driften tillvaratagas. Fångvårdsstyrelsen har därför den 22 februari 1946 erhållit Kungl. Maj:ts uppdrag att, med beaktande av principerna i den nya lagen om verkställighet av frihetsstraff och på grundval av strafflagberedningens förslag i ämnet, utarbeta en plan för omorganisation av fångvårdens anstaltsväsende jämte därtill knuten personal, avsedd att tjäna till ledning vid bedömandet av uppkommande frågor om anskaffande och inrättande av nya anstalter, nedläggande eller modernisering av befintliga anstalter samt anstalternas personalbehov. Denna plan, som skall avlämnas före den 1 juni 1946, bör därefter lämpligen bliva föremål för översyn av statens sakrevision och statens organisationsnämnd. Därvid böra de förhållanden beträffande personalorganisationen, vilka löneutredningen ansett böra ägnas uppmärksamhet, särskilt beaktas.

Med hänsyn till det läge, vari fångvårdens organisationsfrågor sålunda befinna sig, torde man tills vidare böra ställa sig i viss mån avvaktande vid bedömande av dessa spörsmål och vad därmed äger samband. Detta är av betydelse bland annat vid behandlingen av fångvårdens anslagsbehov för nästa budgetår.

Anstaltsorganisationen. I statsverkspropositionen till 1944 års riksdag gavs en översikt av fångvårdens dåvarande anstaltsorganisation (II ht s. 67 ff.; jfr II ht 1942 s. 56 ff.). I nu förevarande proposition lämnas en sammanfattande redogörelse för de förändringar beträffande organisationen, som sedermera ägt rum eller beslutats, ävensom för strafflagberedningens förslag till ny anstaltsorganisation (s. 5—10).

Fångvårdsstyrelsen har framlagt vissa förslag beträffande anstaltsorganisationen under budgetåret 1946/47. Styrelsen har därvid inledningsvis uppehållit sig vid fångantalets utveckling och erinrat, att fångvårdens anslag för innevarande budgetår beräknats efter ett fångantal av 3 000. Under den tid som förflutit sedan fångvårdens anslagsfrågor senast förelades riksdagen hade beläggningen å fångvårdsanstalterna visat nedåtgående tendens. Den 31 december 1945 hade funnits 2 244 och den 31 januari 1946 2 355 intagna. Det genomsnittliga antalet intagna vid månadskiftena under år 1945 hade varit 2 528. Hur förhållandena komme att gestalta sig framdeles funne styrelsen vanskligt att förutsäga. Efter övervägande av olika på frågan inverkan omständigheter har styrelsen stannat för att beräkna det genomsnittliga fångantalet under budgetåret 1946/47 till 2 300.

Departementschefen har anfört följande beträffande anstaltsorganisationen under nästa budgetår.

Fångvårdsstyrelsens beräkning rörande fångantalet under nästa budgetår torde kunna godtagas.

Ehuru styrelsen erhållit i uppdrag att efter ytterligare utredning planlägga fångvårdens blivande anstaltsorganisation, synes hinder icke möta att redan nu genomföra vissa förändringar av anstaltsväsendet, vilka stå i överensstämmelse med principerna för den beslutade verkställighetsreformen. Såvitt angår anstalterna för vanligt fångförvar tala sålunda starka skäl för att, såsom styrelsen föreslagit, nedlägga kronohäkten i Linköping och Sundsvall från och med den 1 juli 1946. De olägenheter i fråga om förvaring av häktade personer, som, enligt vad länsstyrelsen i Västernorrlands län uttalat, kunna befaras inträda genom Sundsvallsanstaltens nedläggande,

synas icke vara av den betydelse att de böra hindra en dylik åtgärd. Anmärkas må, att uppskov i rannsakningsmål torde bliva alltmer sällsynta i ett modernt rättegångsförfarande.

De provisoriska utrymmena i Stockholms stads rannsakningsfängelse och i slottsbyggnaden å Svartsjö böra vidare icke längre tagas i anspråk för straffverkställighet. Rannsakningsfängelset torde emellertid även framdeles behöva i enstaka fall användas för fångvårdens räkning, varför nytt avtal om disposition av utrymme därstädes träffats med Stockholms stad. Frågan här- om kommer att anmälas framdeles i särskild proposition. Vad angår det föreslagna nedläggandet av straffanstalten å Svartsjö har tvångsarbetsanstaltens styrelse anfört beaktansvärda skäl till stöd för att fortfarande hänvisa straffångar till arbete i anstaltens jordbruk. I viss mån blir detta önskemål tillgodosett, om den till anstalten knutna kolonien Kungsgården i enlighet med fångvårdsstyrelsens förslag — vilket jag i denna del förordar — även i fortsättningen kommer att användas för straffverkställighet. Under förutsättning att lämplig förläggning kan erhållas, finnes enligt min mening ej heller något att erinra mot att ytterligare ett antal fångar tills vidare placeras i jordbruksarbete på Svartsjöanstalten.

I anledning av fångvårdsstyrelsens förslag om inskränkning av verksamheten vid kronohäktet i Karlskrona må erinras, att ifrågavarande anstalt enligt den av strafflagberedningen förordade planen för anstaltsorganisationen skall ersättas med en ny medelstor fångvårdsanstalt i Karlskronatrakten. En begränsning av platsutrymmet vid den nuvarande anstalten skulle, såsom fångvårdsstyrelsen framhållit, medföra ökat platsbehov vid rannsakningshäktet i Kalmar. Sistnämnda anstalt skulle därför enligt styrelsens förslag förändras till straffängelse. Mot bibehållandet av Kalmaranstalten ha emellertid starka invändningar i skilda sammanhang rests av ortsmyndigheterna, och riksantikvarieämbetet har tidigare ingripit till skydd mot åverkan på grund av byggnadsarbeten för anstaltens räkning. Då invändningarna enligt min mening förtjäna beaktande samt anstalten även ur fångvårdens synpunkt är mindre lämpligt belägen, bör dess användning redan nu i största möjliga utsträckning begränsas. Frågan om dess definitiva nedläggande eller ersättande med anstalt på lämpligare plats bör upptagas i samband med planläggandet av fångvårdens framtida organisation. Erinras må, att under senare år särskild återhållsamhet iakttagits i fråga om förbättringsarbeten vid denna anstalt (jfr prop. nr 2/1944 s. 116). På grund av det anförda kan jag ej tillstyrka fångvårdsstyrelsens förslag beträffande vare sig rannsakningshäktet i Kalmar eller kronohäktet i Karlskrona.

Fångvårdsstyrelsen har icke väckt förslag om inrättande av några kolonier för straff- och fängelsefångar utöver de redan befintliga och de sju nya kolonier med sammanlagt omkring 200 platser, till vilka 1945 års riksdag anvisat medel. Däremot har styrelsen äskat medel till uppförande — i huvudsaklig överensstämmelse med ett i strafflagberedningens betänkande intaget preliminärt förslag till ny anstaltstyp — av en anstalt å Brynäs egendom vid Gävle, innehållande 40 öppna och 10 slutna platser och avsedd att ersätta det nuvarande fängelset i Gävle. I övrigt har styrelsen icke avgivit förslag till nybyggnader.

Ehuru jag för närvarande, särskilt med hänsyn till det åt fångvårdsstyrelsen lämnade utredningsuppdraget, icke är beredd att taga slutlig ställning till frågan om genomförandet av det av beredningen föreslagna nybyggnadsprogrammet, ämnar jag snarast möjligt framlägga förslag om uppförande av en ny, till största delen öppen anstalt vid Gävle. Det får nämligen enligt min mening anses i hög grad angeläget att alltför lång tid icke får förflyta efter ikraftträdandet av verkställighetslagen, innan fångvården förfogar över

en anstalt, som utformats med tanke på de nya principerna för verkställigheten. Enär fångvårdsstyrelsens förslag att för ändamålet taga i anspråk Brynäs egendom kräver ytterligare övervägande, är jag emellertid ej beredd att nu framlägga förslag i ämnet. Jag torde därför få återkomma till frågan i särskild proposition.

När de nya kolonierna och den nybyggda anstalten vid Gävle tagits i anspråk, kommer fångvårdens öppna anstaltsutrymme, under förutsättning att var och en av de nya kolonierna innehåller ett trettio-tal platser, att omfatta sammanlagt omkring 400 platser. Häri ingå dock samtliga platser vid nuvarande kolonier, av vilka några framdeles torde komma att nedläggas. Enligt strafflagberedningens förslag skulle det för vanligt fångförvar avsedda öppna anstaltsutrymmet uppgå till 475 platser. Under den första tiden efter verkställighetslagens antagande kommer det sålunda att finnas ett färre antal öppna platser än som antagits bli va erforderliga. I likhet med fångvårdsstyrelsen har jag emellertid icke ansett det böra ifrågakomma att nu inrätta ytterligare kolonier — det av strafflagberedningen föreslagna antalet har redan överskridits — åtminstone icke förrän den pågående utredningen rörande anstaltsorganisationen avslutats. De nya principerna för straffverksställigheten böra likväl kunna tillämpas någorlunda väl, men det är naturligtvis angeläget, att arbetet med anskaffande av ytterligare öppna anstalter bedrivs med all skyndsamhet. Jag vill även erinra, att första lagutskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande över förslaget till verkställighetslag (s. 75) såsom en fördel framhållit, att relationen mellan antalet vårdplatser på öppna och på slutna anstalter torde komma att medföra, att den öppna vården först successivt kunde genomföras i avsedd utsträckning. Fångvårdsstyrelsen finge nämligen därigenom möjlighet att inhämta värdefulla erfarenheter, som kunde tillgodogöras vid den nya organisationens slutliga genomförande.

Vad angår specialanstalterna för män har fångvårdsstyrelsen icke föreslagit någon ändring i den nuvarande organisationen av ungdomsanstalterna. Dessa rymma numera sammanlagt 251 platser, vilket i huvudsak överensstämmer med det av strafflagberedningen beräknade platsbehovet under normala tider. Det högsta antalet intagna män har under 1945 utgjort 251 och hittills under 1946 229.

I fråga om säkerhetsanstalterna har fångvårdsstyrelsen ansett behov föreligga av 15 slutna platser utöver det utrymme, som kan beredas å anstalterna i Norrköping, Hall och Karlstad. Med hänsyn till att platsutrymmet vid Norrköpingsanstalten därvid beräknats mycket lågt — 70 platser av nuvarande 110 platser — torde man emellertid icke för närvarande behöva räkna med en dylik utvidgning.

Beträffande fångvårdens sinessjukavdelningar delar jag fångvårdsstyrelsens mening att, jämte den utökning av avdelningarna å Håga och i Härnösand vartill anslag begärts i årets statsverksproposition, en ny undersökningsavdelning bör inrättas vid centralfängelset å Härlanda, avsedd att ersätta den nuvarande avdelningen i Jönköping, vilken skulle nedläggas. Anslag för ändamålet äskas i det följande. Organisationen kommer härefter att omfatta 298 platser. Den högsta beläggningen med undersökningsfall och straffrifyklarade har under år 1945 utgjort 315 men under den gångna delen av 1946 endast 219. Någon ytterligare utbyggnad av fångvårdens sinessjukavdelningar torde därför icke för närvarande böra ifrågakomma.

Vad slutligen angår anstalterna för kvinnor finner jag i likhet med fångvårdsstyrelsen icke skäl att för nästa budgetår föreslå någon ändring av den nuvarande anstaltsorganisationen.

Löneställningen för vakt- och arbetsledarpersonal m. fl. Större delen av fångvårdens personal i lägre lönegrader kan uppdelas i *bevakningspersonal* och *personal inom verkstadsdriften*. Till den senare gruppen hänföres personal, som handleder de intagna i verkstäder eller eljest vid mera omfattande inomhusarbeten, till den förra övriga befattningshavare, sålunda även de som sysselsättas i jordbruks- och trädgårdsdrift. Befattningshavare, som sysselsättas huvudsakligen såsom *sjukvårds-, kontors- och ekonomipersonal* inneha för närvarande i allmänhet samma tjänsteställning och tjänstebenenämning som befattningshavarna i övrigt och hänföres antingen till bevakningspersonalen eller personalen inom verkstadsdriften. Dock finnas ett antal kontors- och skrivbiträden samt en värmeledningsskötare. Vid vissa anstalter finnas sociala kuratorer och socialassistenter.

Den *manliga bevakningspersonalen* utgöres av vaktkonstaplar (A 6), överkonstaplar (A 8), uppsyningsmän av 2:a klass (A 10) och 1:a klass (A 12). *Manlig personal i verkstadsdriften* består av vaktkonstaplar (A 6), yrkesmästare av 2:a (A 8) och 1:a (A 10) klass samt lärare i yrkesämne (A 12). De *kvinnliga befattningarna* inom såväl bevakning som verkstadsdrift utgöras av vaktfruar (A 3) och första vaktfruar (A 6).

Den nuvarande löneställningen för ifrågavarande befattningshavare bestämdes i huvudsak vid den allmänna lönerevision, som genomfördes vid 1921 års riksdag.

Antalet den 1 januari 1946 i bevakning och verkstadsdrift anställda befattningshavare av olika slag framgår av följande översikt.

	Lönegrad	Ord	Eo	Ex	S:a
Vaktfru.....	3	36	13	9	58
Första vaktfru.....	6	4	7	3	14
Vaktkonstapel.....	6	402	118	139	659
Yrkesmästare av 2:a klass.....	8	27	6	—	33
Överkonstapel.....	8	49 ¹	14	1	64
Uppsyningsman av 2:a klass.....	10	11 ²	3	—	14
Yrkesmästare av 1:a klass.....	10	5	5	—	10
Lärare i yrkesämne.....	12	5	—	—	5
Uppsyningsman av 1:a klass.....	12	5	—	1	6
		544	166	153	863.

Frågan om löneställningen för vakt- och arbetsledarpersonalen vid fångvården, omfattande befattningshavare i 12 och lägre lönegrader, har, såsom inledningsvis anmärkts, varit föremål för utredning genom särskilt tillkallade sakkunniga (löneutredningen för viss fångvårdspersonal). Utredningens den 16 november 1945 avlämnade betänkande innefattar i huvudsak förslag *dels* om en allmän lönegradsuppflyttning för ifrågavarande personal *dels* om ökning av antalet befattningar i befälsgrad och *dels* om särskild lönesättning för sådana befattningshavare, huvudsakligen ekonomipersonal, vilka ha övervägande andra uppgifter än bevakning och arbetsledning.

¹ Därav 2 å övergångsstat.

² , 1 , ,

Ökningen av antalet befattningar i befälsgrad föreslås genomförd genom uppflyttning av befattningar till högre lönegrad, nämligen

inom den manliga bevakningskåren av *dels* 25 befattningar i nuvarande 6 lönegraden (23 ord., 2 e. o.), varav 1 till A 11, 23 till A 9 och 1 till Eo 9, *dels* 2 befattningar i nuvarande 8 lönegraden (1 ord., 1 e. o.) till A 11, *dels ock* 3 befattningar i nuvarande 10 lönegraden (ord.) till A 13;

inom verkstadsdriftens manliga personal av *dels* 16 befattningar i nuvarande 6 lönegraden (13 ord., 2 e. o., 1 ex.) till A 9, *dels ock* 5 befattningar i nuvarande 8 lönegraden (ord.) till A 11; samt

inom den kvinnliga personalen i såväl bevakning som verkstadsdrift av 2 befattningar i nuvarande 3 lönegraden (1 e. o., 1 ex.) till A 7 (första vaktfru) ävensom 1 befattning i nuvarande 6 lönegraden (ord.) till A 9 (mot-svarande uppsyningsman).

Enligt detta förslag skulle alltså 7 icke-ordinarie befattningar samtidigt med uppflyttningen överföras till ordinarie stat. Härutöver förordar utredningen ordinariesättning av ytterligare 4 befattningar i befälsgrad, nämligen 2 uppsyningsmän av 2:a klass (Mariestad, Hall), 1 överkonstapel (Norrköping) och 1 yrkesmästare av 2:a klass (Hall).

I samband med sin översyn av löneställningen för nu ifrågavarande personal har löneutredningen även till övervägande upptagit frågan om befattningshavarnas tjänstebestämmningar. Utredningen har därvid utgått från ett förslag som i sådant hänseende framlagts av 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga (SOU 1942: 46). För vaktkonstapel föreslog de sakkunniga benämningen förman, för överkonstapel förste förman och för lärare i yrkesämne titeln lärare, varjämte klassbeteckningarna för yrkesmästare och uppsyningsman skulle borttagas. I stället för vaktfru och första vaktfru förordades beteckningarna vårdsystem resp. första vårdsystem.

Med anledning av vissa invändningar, som rests mot beteckningarna förman och förste förman, har löneutredningen stannat vid att förorda bibehållande av beteckningarna *vaktkonstapel* och *överkonstapel*. I fråga om övriga manliga befattningar har utredningen i huvudsak biträtt vad som föreslagits av tjänsteförteckningssakkunniga. Beteckningen yrkesmästare har dock synts utredningen vara att föredraga framför den av de sakkunniga förordade benämningen lärare för lärare i yrkesämne. I enlighet härmed har utredningen föreslagit införande av benämningarna *yrkesmästare* i stället för yrkesmästare av 1:a och 2:a klass och lärare i yrkesämne samt *uppsyningsman* för uppsyningsman av 1:a och 2:a klass.

Vad angår de kvinnliga befattningarna har utredningen — under erinran bl. a. om lagen den 15 juni 1945 (nr 423) om kvinnas behörighet att innehava statstjänst eller annat allmänt uppdrag, vilken lag trätt i kraft den 1 januari 1946 — haft under övervägande att förorda samma benämningar för såväl manliga som kvinnliga befattningar inom bevaknings- och verkstadsdriften vid fångvården. Med hänsyn till beskaffenheten av de göromål, som äro förenade med ifrågavarande befattningar, har utredningen dock funnit det uppenbart, att de nuvarande manliga tjänsterna kunna be-

hörigen upprätthållas endast av män och de kvinnliga tjänsterna endast av kvinnor. På grund härav har utredningen ansett, att hittillsvarande anordning med särskilda kvinnliga tjänstebenämningar lämpligen bör bibehållas även i fortsättningen. Då utredningen för sin del icke funnit anledning till erinran mot tjänsteförteckningssakkunnigas förslag till tjänstetitlar för den kvinnliga personalen, har utredningen förordat, att benämningarna vaktfru och första vaktfru ersättas med vårdsystem resp. första vårdsystem. För den befattning i lönegraden A 9, som skulle inrättas vid centralfängelset i Växjö, har utredningen dock föreslagit tjänstetiteln *uppsyningsman*.

Vad härefter angår de befattningshavare, vilka enligt utredningens förslag icke skulle omfattas av den allmänna lönegradsuppflyttningen utan vilkas löneställning borde bedömas efter särskilda grunder, har utredningen inledningsvis uttalat, att gemensamt för ifrågavarande befattningshavare vore, att de icke behövde erhålla den utbildning i fångvård m. m., som avsåges skola meddelas övriga tjänstemän. Till denna kategori har utredningen hänfört sjukvårds-, kontors- och ekonomipersonal, nämligen befattningshavare med sysselsättning såsom *sjuksköterskor, kontors- och kanslibiträden, bilförare, maskinister, eldare och elektriker* samt *köksföreståndare, husmödrar* och *kokerskor*. Vid löneplaceringen av personal med uppgifter såsom sjuksköterskor och kokerskor har utredningen samrått med 1944 års lönekommitté, avseende sjukvårds- och ekonomipersonal, samt beträffande maskinist- och eldarpersonalen med byggnadsstyrelsens värmetekniska avdelning.

1. *Sjuksköterskor*. En första vaktfru och en vaktfru vid sinnessjukavdelningarna å Håga (Eo 6) resp. Långholmen (A 3) föreslås placerade som sjuksköterskor, båda tills vidare i A 7.

2. *Kontorspersonal*. Två första vaktfruar, en i A 6 och en i Eo 6, samt sex vaktfruar i A 3 föreslås placerade såsom kanslibiträden, den ena i A 7 och den andra i Eo 7, resp. kontorsbiträden i A 4.

3. *Bilförare*. Fem vaktkonstapelstjänster, två i A 6, en i Eo 6 och två i Ex 6, föreslås ändrade till befattningar såsom bilförare i 5 lönegraden, därav tre i A 5 och två i Eo 5.

4. *Maskinister och eldare* m. fl. Följande befattningar föreslås inrättade, nämligen

7 maskinister, därav 2 i A 11 (i stället för nuvarande yrkesmästare av 1:a klass vid Långholmen [A 10] och Hall [Eo 10]), 3 i A 9 (i stället för nuvarande yrkesmästare av 2:a klass vid Malmö, Härlanda och Härnösand [A 8]) och 2 i A 8 (i stället för en värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 2:a klass vid Norrköping [A 7] och en vaktkonstapel vid Skenäs [Ex 6]);

en reparatör i A 8 (i stället för en överkonstapel vid Långholmen [A 8]); samt

11 eldare, därav 2 i A 6 (i stället för 2 vaktkonstaplar vid Långholmen och Härlanda [A 6]), 3 i Eo 6 (i stället för 3 vaktkonstaplar vid Härnösand, Hall [Eo 6] och Skenäs [Ex 6]) och 6 i Eo 5 (i stället för 6 vaktkonstaplar vid Långholmen [2 Ex 6] och Hall [4 Ex 6]).

Förslaget innebär alltså i huvudsak en genomgående höjning med en lönegrad för maskinistbefattningarna i 7 och högre lönegrader till A 8, A 9 och A 11 samt utbyte av en tjänst i Ex 6 vid Skenäsanstalten till en maskinisttjänst i A 8, medan eldarbefattningarna skulle kvarstå i lönegrad 6 (ersättare för maskinist) eller nedflyttas till lönegrad 5.

5. **Kö k s p e r s o n a l.** De vaktkonstapels- m. fl. befattningar, vilkas innehavare tjänstgöra såsom köksföreståndare eller husmödrar, sammanlagt 12, vill utredningen ersätta med köksföreståndartjänster, varvid befattningarna med några få undantag skulle bibehållas i nuvarande lönegrader 6 och 8. De vaktfrubefattningar, vilkas innehavare enbart syssla med kokerskegöromål, 4 till antalet, föreslås vidare skola efter hand utbytas mot ekonomi-biträdestjänster i lönegrad 2.

Uttranden över löneutredningens betänkande ha, efter remiss, avgivits av statskontoret, allmänna lönenämnden, fångvårdsstyrelsen, svenska fångvårds-sällskapet, Sveriges fångvårdsmannaförbund, Sveriges arbetsledareförbund och yrkeskvinnors samarbetsförbund. Fångvårdsstyrelsen har i ärendet hört styresmännen vid ett tjugotal anstalter.

Departementschefen har i förevarande avseende för egen del anfört följande.

Den nuvarande löneställningen för fångvårdens personal i lägre lönegrader daterar sig, såsom av den inledande redogörelsen framgår, i huvudsak från början av 1920-talet, då ännu cellstraffet satte sin prägel på straffverkställigheten. Den följande utvecklingen har medfört en väsentligt förändrad syn på de straffrättsliga reaktionerna, vilket tagit sig uttryck i ett omfattande reformarbete på straffverkställighetens område. I fjolårets statsverksproposition uttalade också min företrädare i ämbetet, att fångvårdspersonalens löneställning icke motsvarade de kvalifikationer som ifrågavarande befattningshavare numera måste besitta med hänsyn till den moderna fångvårdens huvudsakliga karaktär av fostran och utbildning. Han framhöll även, att strafflagberedningens förslag till ny lagstiftning om straffverkställigheten skulle komma att ställa ytterligare krav på fångvårdstjänstemännen. Sedan denna genomgripande reform nu blivit antagen av riksdagen, framstår en allmän förbättring av de nuvarande löneförhållandena för dessa befattningshavare såsom en nödvändig följd härav. Utan en sådan förbättring kan man ej räkna med att fångvården framdeles skall kunna rekrytera och behålla personal med de kvalifikationer straffverkställighetsreformen förutsätter. Detta skulle otvivelaktigt äventyra det väsentliga i reformen. Ytterligare uppskov med löneregleringen synes under sådana förhållanden ej kunna äga rum. Det läge, vari fångvårdens organisationsfråga för närvarande befinner sig, bör emellertid föranleda den allmänna modifikation i löneutredningens förslag, att någon ökning av antalet ordinarie och extra ordinarie tjänster i bevakning och verkstadsdrift tills vidare icke bör ske.

Såsom utredningen föreslagit bör löneförbättringen avse såväl en allmän lönegradsuppflyttning som en ökning av antalet befordringstjänster. I förstnämnda hänseende har utredningen stannat vid att föreslå en uppflyttning med en lönegrad. Av fångvårdsstyrelsen och från fångvårdsmannahåll har åter förordats en uppflyttning med två lönegrader, vilket ansetts motiverat särskilt av rekryterings- och befordringsskäl. Under förutsättning att den allmänna lönegradsuppflyttningen förenas med en skälig

ökning av antalet befordringstjänster synes emellertid den av utredningen föreslagna uppflyttningen — vilken godtagits av allmänna lönenämnden — vara tillräcklig även med hänsyn till behovet av förbättrade rekryterings- och befodringsförhållanden. Jag ansluter mig därför till löneutredningens förslag om en allmän uppflyttning av personalen i bevakning och verkstadsdrift med en lönegrad. Lönesättningen för befattningshavare med övervägande andra uppgifter än bevakning och arbetsledning bör, såsom utredningen förordat, prövas särskilt. Härtill återkommer jag i det följande.

Beträffande de kvinnliga befattningshavarna har utredningen ej ansett tillräckliga skäl föreligga att frågå den nuvarande olikheten i lönesättningen för manlig och kvinnlig personal. Utredningen har dock konstaterat, att arbetsuppgifterna för den del av den kvinnliga personalen, som huvudsakligen är sysselsatt med bevakningsgöromål eller inom verkstadsdriften, äro i stort sett likartade med de åligganden, som ankomma på motsvarande manliga befattningshavare. Enär lönesättningen för manliga och kvinnliga befattningshavare med samma ansvar och arbetsuppgifter i princip bör vara densamma, tala därför starka skäl för att utjämna den nuvarande olikheten i detta hänseende beträffande fångvårdens personal. Att jag likväl icke nu kan upptaga denna fråga beror på att den står inför sin lösning i ett större sammanhang. De spörsmål, som äro förenade med ett allmänt genomförande av likalönsprincipen inom statsförvaltningen, torde nämligen inom en nära framtid komma att upptagas till behandling inom finansdepartementet.

Vad angår behovet av befattningar i befälsgrad möter såtillvida svårighet att bedöma detta behov som straffverkställighetsreformens inverkan på fångvårdens personalorganisation icke för närvarande kan angivas i detalj. Nödvändigheten att i samband med ikraftträdandet av den nya straffverkställighetslagen förbättra rekryterings- och befodringsförhållandena inom fångvården gör emellertid, såsom redan påpekats, att frågan om inrättande av ytterligare befodringsstjänster ej kan uppskjutas. Löneutredningen har vid uppgörande av sitt förslag i denna del utgått från den nuvarande anstaltsorganisationen och en medelbeläggning av 2 000 intagna, motsvarande den av såväl 1941 års sakkunniga som strafflagberedningen uppskattade normalbeläggningen å fångvårdens anstalter. Med hänsyn härtill och då den förestående, av straffverkställighetsreformen betingade decentraliseringen av anstaltsväsendet uppenbarligen medför ett ökat behov av tjänster i befälsgrad, synas betänkligheter icke behöva möta mot en utökning av antalet dylika tjänster i den omfattning utredningen föreslagit. Å andra sidan torde man ej heller utan starkt vägande skäl för närvarande böra gå utöver utredningens förslag.

Enskildheterna i utredningens förslag om ökning av befälsstjänsternas antal ha på ett undantag när — avseende uppsyningsmannen vid Långholmens sinnessjukavdelning (jfr s. 36 ff.) — lämnats utan anmärkning av de hörda myndigheterna och sammanslutningarna. Jag kan också i allt väsentligt ansluta mig till förslaget i denna del. De önskemål om ytterligare uppflyttningar, som framförts i de avgivna yttrandena, synas mig av nyss anförda skäl icke i nuvarande läge böra tillgodoses i vidare mån än att styresmansbefattningen vid kolonien Åby, nu i Ex 12, med hänsyn till den av strafflagberedningen för dylika befattningar förordade löneplaceringen uppflyttas till Ex 15. Vad särskilt angår arbetsledareförbundets framställning om högre rekryteringstjänster i verkstadsdriften må framhållas, att löneutredningens förslag innefattar en relativt sett så avsevärd ökning av antalet befodringsstjänster i verkstadsdriften, att några rekryteringssvårigheter knappast behöva befaras. Icke mindre än 54 av ett sjuttiofem tjänster i den mera kvalificerade verkstadsdriften skulle sålunda vara befälsstjänster.

Vissa i yttrandena berörda löneplaceringsfrågor torde framdeles kunna upptagas till omprövning oberoende av organisationsfrågorna i övrigt. Detta gäller särskilt befattningarna såsom idrottsledare å Skenäs och såsom tvättföreståndare vid Härlanda. Beträffande den förra befattningen bör en sådan omprövning ske sedan en planerad gymnastikbyggnad vid Skenäsanstalten blivit uppförd. Medel till denna byggnad finnas nu anvisade å beredskapsstat. Vad angår tvättföreståndartjänsten bör erfarenhet avvaktas rörande kapaciteten hos den ännu ej färdigställda tvättinrättningen vid Härlandaanstalten.

Tillsättningen av de nya befälstjänsterna bör, då anledning därtill föreligger, förknippas med sådana villkor, att övergången till den framtida fångvårdsorganisationen underlättas. Vidare bör, såsom löneutredningen framhållit, systemet med särskilda vikariatsersättningar avvecklas. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga föreskrifter i nu angivna hänseenden.

Utredningens förslag med avseende å personalens tjänstebenämningar föranleder ej annan erinran från min sida än att benämningen vårdsystemer ej synes böra införas i strid mot de från yrkeskvinnornas sida framförda önskemålen. Benämningarna vaktfru och första vaktfru torde därför böra bibehållas.

Förslaget om särskild lönesättning för sjukvårds-, kontors- och ekonomipersonalen skulle i vissa fall medföra löneförbättringar motsvarande vad som föreslagits för personalen i bevakning och verkstadsdrift, d. v. s. uppflyttning med minst en lönegrad. Detta gäller sjuksköterskorna, kontors- och kanslibiträderna samt maskinisterna. Beträffande dessa grupper har i yttrandena anmärkning framställts endast såvitt avser maskinistbefattningen å Hall, som av arbetsledareförbundet ansetts böra erhålla högre placering med hänsyn till storleken av maskinanläggningen vid denna anstalt. Vad angår övriga grupper innebär utredningens förslag, att befattningshavarna skulle bibehållas i nuvarande lönegrader (reparatören å Långholmen, eldarna i ansvarställning, köksföreståndarna och husmödrarna) eller nedflyttas en lönegrad (bilförarna, övriga eldare, biträdande köksföreståndaren å Långholmen och ekonomibiträderna). I samtliga dessa fall ha invändningar rests mot utredningens förslag. Tjänsterna ha därvid i allmänhet ansetts böra omfattas av den allmänna lönegradsuppflyttningen, varvid såsom huvudsakligt skäl anförts, att ifrågakvarande tjänstemän vid sidan av sina speciella uppgifter ha att utöva tillsyn över intagna eller meddela dessa undervisning eller utbildning.

För egen del kan jag i stort sett ansluta mig till utredningens förslag, vilket överensstämmer med gällande allmänna principer för placering av de personalkategorier varom här är fråga. De uppgifter med tillsyn och utbildning, som i dessa fall åligga befattningshavarna, synas nämligen ej vara av den betydelse att de böra föranleda likställighet med bevaknings- och arbetsledarpersonalen; de intagna ställas i regel till personalens förfogande endast såsom hjälp eller handräckning, ofta mera tillfälligt, och utbildningen har närmast karaktären av nödig handledning för göromålets behöriga utförande. I fråga om maskinisten på Hall och reparatören på Långholmen åberopas arbetsuppgifternas kvalificerade karaktär. Efter att under hand ha underställt dessa frågor byggnadsstyrelsens värmetekniska avdelning får jag förorda en uppflyttning av den förra befattningen till A 13, maskinmästare, och av den senare till A 9, montör. I övrigt föreslår jag ej andra avvikelser från vad utredningen föreslagit än att bilförarna, såsom statskontoret förordat, bibehållas i 6 lönegraden och att de vaktfruar, som utslutande syssla med kökersgegöromål, tills vidare bibehållas i 3 lönegraden. Vid bedömandet

2. Sjukvårds-, kontors- och ekonomipersonal.

Ekonomibitråde	3	—	2	2	4
Ekonomibitråde	4	—	—	1	1
Kontorsbiträde	4	6	—	—	6
Bitr. köksföreståndare	5	1	—	—	1
Eldare	5	—	6	—	6
Bilförare	6	2	1	2	5
Eldare	6	2	3	—	5
Köksföreståndare	6	7	1	1	9
Kanslibitråde	7	1	1	—	2
Sjuksköterska	7	2	—	—	2
Köksföreståndare	8	1	—	—	1
Maskinist	8	2	—	—	2
Maskinist	9	3	—	—	3
Montör	9	1	—	—	1
Maskinist	11	1	—	—	1
Maskinmästare	13	1	—	—	1
		30	14	6	50
Summa	551	168	144	863.	

De av mig förordade förändringarna i utredningens förslag påverka kostnadsberäkningarna endast obetydligt. Med hänsyn till den nedgång i personalbeståndet, som inträffat sedan utredningen avgav sitt betänkande, kunna kostnaderna för löneregleringen uppskattas till i runt tal 170 000 kronor fränsett tillägg.

Vid prövningen av de frågor, till vilka departementschefen sålunda tagit ställning, har utskottet till behandling förehått

dels en inom andra kammaren av herrar *Johansson* i Stockholm och *Nordström* i Kramfors väckt motion (II:479), vari i nu förevarande avseende hemställt, att samtliga vaktkonstaplar som enligt propositionen nr 225 föreslås uppflyttade från A 6 till A 7 i stället uppflyttas till A 8 samt att de överkonstaplar och yrkesmästare samt den uppsyningsman, som föreslås placeras i A 9, uppflyttas till A 10, att sådana befattningshavare, som under större eller mindre del av sin tjänstgöring omhänderha ledningen av de intagnas arbete jämte vanlig övervakning, ges samma ställning i lönehänseende som övrig bevaknings- och verkstadspersonal, samt att alla kvinnliga tjänster, vilkas löner regleras genom denna proposition, erhålla samma löneställning som motsvarande manliga tjänster,

dels ock en inom andra kammaren av herrar *Andersson* i Tungalsta och *Nilsson* i Göteborg väckt motion (II:504), vari hemställt, att riksdagen måtte besluta placera de i propositionen angivna eldarna sålunda att 2 placeras i lönegrad A 7, 4 i lönegrad Eo 7 samt 5 i lönegrad Eo 6.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

Anslagsäskanden för budgetåret 1946/47. Fångvårdsstyrelsen: Avlöningar.

Å gällande riksstat är förevarande anslag uppfört med 316 300 kronor.

Enligt gällande instruktion av den 31 december 1921 är fångvårdsstyrelsen under överdirektörens ledning organiserad på två byråer, nämligen

kanslibyrån med tre underavdelningar: kansliavdelningen, sociala avdelningen (med centrala fångregistret) och avdelningen för straffregistret; samt *kameralbyrån* uppdelad i kameralavdelningen och arbetskontoret.

Byråerna förestås av byråchefer samt sociala avdelningen, avdelningen för straffregistret och arbetskontoret av byrådirektörer.

Mellan kanslibyrån och kameralbyrån fördelas ärendena så, att inom den senare byrån handläggas ärenden av ekonomisk natur, såsom ärenden om fångvårdens inkomster och utgifter, medan i stort sett övriga förvaltningsangelägenheter höra till kanslibyrån.

I skrivelse den 8 februari 1946 har *fångvårdsstyrelsen* för nästa budgetår föreslagit en fullständig omorganisation av styrelsen enligt de riktlinjer, som uppdragits av strafflagberedningen. Styrelsen skulle i enlighet härmed organiseras på fyra byråer, en kanslibyrå, en socialbyrå, en kameralbyrå och en arbetsbyrå. Till socialbyrån skulle hänföras bland annat ärendena om anstaltsplacering och strafftidberäkning. Administrationen av jordbruksdriften skulle, såsom strafflagberedningen förordat, överflyttas till arbetsbyrån. Rörande den närmare fördelningen av arbetet mellan byråerna enligt styrelsens förslag ävensom beträffande förslaget i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen (s. 50—57).

Fångvårdsstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse jämväl gjort framställning rörande styrelsens medelsbehov för nästa budgetår. Beträffande anslagsposten till *arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t*, föreslår styrelsen höjning av dels arvodet till styrelsens biträdande läkare med 1 800 kronor, dels ock arvodet till styrelsens biträdande arkitekt med 1 000 kronor. Vidare föreslår styrelsen, att det nu å fångvårdsanstalternas stat upptagna arvodet å 1 500 kronor till styrelsens sakkunniga biträde i jordbruksärenden överföres till styrelsens stat samt att mot ett arvode av 2 000 kronor hos styrelsen anställs en sakkunnig för utbildningsfrågor rörande personalen och för undervisningen av de intagna. Slutligen föreslår styrelsen anvisande av 400 kronor i dagarvode åt sakkunniga jämlikt 84 § nya verkställighetslagen. Ifrågavarande anslagspost skulle sålunda för nästa budgetår upptagas med ett 6 700 kronor högre belopp än för innevarande budgetår.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Fångvårdsstyrelsens nuvarande byråindelning tillkom medan styrelsen hade uppgifter nästan uteslutande såsom centralmyndighet för en anstaltsorganisation av cellfångelser och därmed jämförliga anstalter. Denna organisation hade föga gemensamt med det nuvarande anstaltsväsendet. Särskilt den öppna anstaltsvården och den betydanse utvecklingen av fångvårdens verkstads- och jordbruksdrift ha medfört en genomgripande omändring av anstaltsorganisationen. Med den nu beslutade straffverkställighetsreformen kommer det äldre systemet att helt övergivias. För fångvårdssty-

relsen lägges därmed tonvikten på de socialvårdande uppgifterna. Den sociala sidan av styrelsens verksamhet har redan tidigare trätt i förgrunden genom de uppgifter, som efter tillkomsten av de nya lagarna om villkorlig dom och villkorlig frigivning tillagts styrelsen såsom tillsyningsmyndighet beträffande kriminalvården i frihet. I denna egenskap har styrelsen att taga befattning med det talrika klientelet av villkorligt dömda och villkorligt frigivna personer, varjämte styrelsen blivit chefsmyndighet för skyddskonsulentorganisationen.

Den betydande ökning av fångvårdsstyrelsens arbetsbörda, som efter hand uppkommit, har haft till följd, att den ursprungliga ramen för styrelsens organisation i viss mån sprängts. Den sociala avdelningen och arbetskontoret utgöra sålunda numera väsentligen självständiga avdelningar inom styrelsen. I konsekvens härmed har också strafflagberedningen föreslagit, att dessa avdelningar utbrytas till särskilda byråer. När fångvårdsstyrelsen nu upptagit detta förslag och därvid förordat att styrelsen för framtiden skall organiseras på fyra byråer, måste emellertid beaktas, att tillräckliga hållpunkter för närvarande saknas för bedömande av frågan huruvida en definitiv organisation av denna omfattning är motiverad. Allmänna lönenämnden, som även anfört betänkligheter i detta hänseende och ifrågasatt en sammanslagning av kanslibyrån och kamerallbyrån, förordar för sin del, att särskild utredning verkställas rörande styrelsens organisation. Under de närmaste åren kommer styrelsen emellertid under alla förhållanden att få så många arbetskrävande uppgifter i samband med verkställighetsreformens genomförande, att en tillfällig anordning med fyra byråer kan anses motiverad. Betänkligheter torde ej behöva möta att för denna tid inrätta ytterligare två byråer, enär en av de nuvarande byråcheferna kommer att uppnå pensionsåldern under år 1948. Den på angivet sätt utbyggda organisationen bör alltså icke betraktas som definitiv. Senast vid ifrågavarande byråchefs avgång från tjänsten bör den av lönenämnden förordade utredningen rörande styrelsens permanenta organisation vara verkställd.

Beträffande ärendenas fördelning mellan kanslibyrån och den nya socialbyrån kan jag ansluta mig till fångvårdsstyrelsens förslag. Frågor om anstaltsplacering och straffrättsberäkning torde alltså böra handläggas av socialbyrån. Vad angår kamerallbyrån bör, såsom både strafflagberedningen och fångvårdsstyrelsen förordat, ledningen av jordbruksdriften överföras till den nya arbetsbyrån. Styrelsens förslag att delvis återföra bestyret med krono- och rannsakningshäktenas kassa- och räkenskapsväsende till dessa anstalter lämnar däremot rum för tvekan. I detta hänseende erinras, att centraliseringen till fångvårdsstyrelsen av ifrågavarande ärenden genomförts såsom ett led i den av 1941 års sakkunniga förordade rationaliseringen av driften vid fångvårdens anstalter. Frågan huruvida en återgång till det tidigare systemet bör ske synes därför lämpligen böra tagas under övervägande vid den översyn av fångvårdsanstaltarnas personalorganisation som, enligt vad i annat sammanhang anförts, är avsedd att komma till stånd i samband med den förestående omdaning av anstaltsväsendet. I avvaktan härpå hör någon ändring i fråga om styrelsens befattning med kassa- och räkenskapsväsendet vid vissa anstalter ej genomföras.

Med avseende å fångvårdsstyrelsens personal gäller liksom beträffande byråindelningen, att det icke är möjligt att nu bedöma det framtida behovet. Styrelsen har visserligen tillagts ett stort antal nya arbetsuppgifter och ytterligare uppgifter förestå, men arbetsökningen beror till viss del på själva genomförandet av de många reformerna på straffverkställighetens område. En viss försiktighet bör därför iakttagas särskilt i fråga om inrättande av nya ordinarie tjänster. Vid bedömande av personalbehovet bör dessutom be-

aktas, att styrelsens personal under de senaste åren förstärkts med ett tiotal befattningshavare, vilken arbetskraft delvis kommer att frigöras i den mån fångantalet går ned och återgång sker till normala förhållanden (jfr II ht. 1945 s. 76). Å andra sidan är det synnerligen angeläget, att styrelsen nu erhåller tillräcklig personal för att bemästra de många maktpåliggande uppgifter som förestå, icke minst i samband med fångvårdens omorganisation.

Om, såsom i det föregående föreslagits, sociala avdelningen och arbetskontoret utbrytas till särskilda byråer böra två av byrådirektörstjänsterna förändras till byråchefstjänster. De nya byråcheferna böra tills vidareföras på extra ordinarie stat. I samband med socialbyråns tillkomst bör vidare, såsom både strafflagberedningen och fångvårdsstyrelsen förordat, den nuvarande byråsekreterartjänsten å sociala avdelningen uppflyttas till förste byråsekreterartjänst i A 24.

Enligt fångvårdsstyrelsens förslag skulle inrättas sju nya befattningar i 18 och högre lönegrader, nämligen två förste byråsekreterare, den ena i A 26 och den andra i A 24, tre byråsekreterare i Eo 21 samt två förste amanuenser i Eo 18. Av dessa avses förste byråsekreteraren i A 26, en byråsekreterare och en förste amanuens för de nya ärendena angående beräkning av strafftid m. m. Med ledning av uppgifter, som inhämtats från överståthållarämbetet, där för närvarande omkring en fjärdedel av samtliga ärenden angående straffidsberäkning handläggas, synes emellertid kunna antagas, att två tjänstemän med hjälp av biträdespersonal skola kunna tillfredsställande bestrida dessa göromål. Enär självständig beslutanderätt skulle tillkomma den högre av dessa, synes intet vara att erinra mot att denne placeras i A 26. Såsom medhjälpare åt honom torde böra finnas en befattningshavare med tjänsteställning såsom förste amanuens.

Den föreslagna tjänsten såsom förste byråsekreterare i A 24 skulle inrättas å arbetsbyrån i samband med att ledningen av jordbruksdriften överflyttas dit. Med hänsyn till den betydande utvidgning av jordbruksdriften, som förestår i samband med utbyggandet av den öppna anstaltsvården, torde en tjänst i 24 lönegraden vara nödvändig. Den bör dock tills vidare uppföras på extra ordinarie stat. Innehavaren bör besitta särskild sakkunskap i jordbruksfrågor och tilläggas benämningen förste byråinspektör.

Av de begärda nya befattningarna i övrigt — två byråsekreterare i Eo 21 och en förste amanuens i Eo 18 — avses en byråsekreterartjänst för vardera av kanslibyrån och kameralbyrån samt amanuensstjänsten för socialbyrån. För kanslibyråns del torde böra medgivas förstärkning med en förste amanuens. Däremot synes ej föreligga tillräcklig anledning att utöka personalen å kameralbyrån, särskilt som ledningen av jordbruksdriften föreslås överflyttad från denna byrå till arbetsbyrån. Den föreslagna amanuensstjänsten å socialbyrån finner jag mig böra tillstyrka.

Om fångvårdsstyrelsens befattning med kassa- och räkenskapsväsendet för de mindre anstalterna bibehålles, bör ej ske någon ändring beträffande den nu å kameralavdelningen placerade assistenttjänsten i Eo 20, vilken befattning enligt styrelsens förslag skulle förändras till amanuensstjänst i Eo 16. Ej heller bör i sådant fall någon skrivbiträdestjänst indragas.

Vad angår behovet av ytterligare biträdespersonal har fångvårdsstyrelsen föreslagit inrättande av åtta nya biträdestjänster, därav två kanslibiträden i A 7, två kontorsbiträden, ett i A 4 och ett i Eo 4, samt fyra skrivbiträden, ett i A 2 och tre i Eo 2; samtidigt skulle emellertid ett extra skrivbiträde å arbetskontoret indragas. I betraktande av att styrelsens biträdespersonal under senare år förstärkts med sammanlagt sju biträden, därav tre från och med den 1 juli 1945 (II ht 1945 s. 76), synes tveksamt, huruvida en så betydande

ökning av biträdesbefattningarna är behöflig. Med hänsyn till svårigheten att tillförlitligt bedöma behovet har jag dock ansett mig böra förorda, att medel för biträden beräknas i hela den av fångvårdsstyrelsen föreslagna omfattningen. Därvid förutsätter jag emellertid, att det skall ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma i vilken utsträckning de för ändamålet anvisade medlen må komma till användning. Visst belopp synes böra stå till Kungl. Maj:ts förfogande såsom reserv. Ingen av de nya biträdestjänster, som komma att inrättas, bör tills vidare upptagas på ordinarie stat. Däremot torde hinder ej möta mot att två av de extra skrivbiträdesbefattningarna vid centrala fångregistret, på sätt fångvårdsstyrelsen föreslagit, förändras till ordinarie tjänster.

Styrelsens förslag om ökad medelsanvisning för olika ändamål under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, ha ej givit mig anledning till erinran.

Till löneklassuppflyttningar och semestervikarier har styrelsen slutligen begärt 2 000 kronor resp. 10 095 kronor. I dessa hänseenden finner jag ej anledning till annan erinran än att sistnämnda belopp synes vara för högt beräknat. Emellertid framgår av styrelsens anslagsberäkningar, att några medel ej alls upptagits till vikarier under sjukdom. Med hänsyn härtill synes skäligt, att ytterligare sammanlagt 10 000 kronor beräknas till löneklassuppflyttningar och vikarier.

I enlighet med det anförda kunna de olika anslagsposterna i fångvårdsstyrelsens avlöningsstat beräknas på följande sätt.

Posten till avlöningar till ordinarie tjänstemän uppräknas med lönen till en förste byråsekreterare i A 26, 9 327 kronor, samt vidare med 8 190 kronor, motsvarande avlöningskostnaderna för tre skrivbiträden (två av dessa, placerade å centrala fångregistret, överföras till ordinarie stat; för det tredje finnas medel nu ej beräknade, enär tjänstens innehavare tidigare uppehållit högre icke-ordinarie befattning). Uppflyttningen av en byråsekreterarbefattning å sociala avdelningen från A 21 till A 24 föranleder, med hänsyn till förestående ombyte å tjänsten, icke någon anslagsuppräkning. Enär förevarande post nu upptager medel till allenast den ena av byrådirektörstjänsterna å sociala avdelningen och arbetskontoret, medför dessa tjänsters förändring till extra ordinarie byråchefstjänster nedsättning av posten allenast med belopp motsvarande lönen till en byrådirektör eller 11 706 kronor. Höjningen av posten skulle i enlighet härmed stanna vid $(9\,327 + 8\,190 - 11\,706 = 5\,811)$ 5 900 kronor och posten alltså uppföras med $(164\,300 + 5\,900)$ 170 200 kronor.

Posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, uppräknas i enlighet med fångvårdsstyrelsens förslag med 6 700 kronor till 15 400 kronor.

Under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal beräknas medel till två byråchefer å socialbyrån och arbetsbyrån, 24 306 kronor, en förste byråinspektör å arbetsbyrån, 7 992 kronor, tre förste amanuenser, 16 902 kronor, samt till biträdespersonal enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande, 19 600 kronor, eller sammanlagt 68 800 kronor. Å andra sidan minskas posten med arvodet till nu anställd successionsvikarie för byrådirektören å arbetskontoret, 4 200 kronor, samt lönen till tre skrivbiträden, 7 218 kronor, eller tillhopa 11 418 kronor. De föreslagna personaländringarna medföra sålunda en nettohöjning med $(68\,800 - 11\,418 = 57\,382)$ 57 400 kronor. Härtill skulle komma en ökning med 10 000 kronor för löneklassuppflyttningar och vikarier. Posten uppräknas alltså med 67 400 kronor till $(109\,300 + 67\,400)$ 176 700 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg höjes med hänsyn till de föreslagna personaländringarna med 14 000 kronor till 48 000 kronor.

Anslaget uppföres alltså med (170 200 + 15 400 + 176 700 + 48 000) 410 300 (+ 94 000) kronor.

I personalförteckningen torde böra vidtagas erforderliga ändringar. Bland annat böra byrådirektörstjänsterna å sociala avdelningen och arbetskontoret upptagas å övergångsstat.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Bergquist* (I: 301) och den andra inom andra kammaren av herr *Mosesson* (II: 466), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att tjänsten som socialbyråchef hos fångvårdsstyrelsen fr. o. m. den 1 juli 1946 skall uppföras på ordinarie stat eller, därest detta yrkande icke kan bifallas, att den nuvarande byrådirektören å fångvårdsstyrelsens sociala avdelning, Henry Lindberg, därest han förordnas som e. o. byråchef å socialbyrån, tillerkännes ett personligt lönetillägg av 510 kronor om året att utgå från den dag han frånträder uppdraget som sekreterare hos interneringsnämnden och så länge han uppehåller befattning som e. o. byråchef hos fångvårdsstyrelsen.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionen I: 301.

Fångvårdsstyrelsen: Omkostnader. Å gällande riksstat är förevarande anslag uppfört med 48 500 kronor.

De nya arbetsuppgifter, som komma att åvila fångvårdsstyrelsen under nästa budgetår, och de personalökningar, som fördenskull ansetts erforderliga, ha beräknats medföra avsevärda kostnadsökningar. Sålunda föreslås posten till sjukvård höjd med 1 000 kronor, posten till reseersättningar med 2 000 kronor, posten till expenser med 27 000 kronor samt posten till publikationstryck med 4 500 kronor. Sammanlagt skulle anslaget sålunda höjas med 34 500 kronor. Det kommande budgetårets utgifter beräknas dock till stor del bliva av engångsnatur.

Fångvårdsanstalterna: Avlöningar, förslagsanslag. Detta anslag är i gällande riksstat uppfört med 4 423 000 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 8 februari 1946 har *fångvårdsstyrelsen* gjort framställning om anslag även till avlöningar vid fångvårdsanstalterna. Beträffande anslagsposten till *arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t*, har styrelsen därvid, som framgår av nedanstående uppställning, räknat med dels vissa nedsättningar, dels ock vissa ökning, de sistnämnda väsentligen föranledda av straffverkställighetsreformen.

Ö k n i n g

Arvoden till ledamöter i anstaltsnämnder	15 000
Arvoden till läkare för det nya observationsförfarandet (43, 56 och 63 §§ straffverkställighetslagen)	22 000
Arvoden till psykiatriker vid säkerhetsanstalterna i Norrköping och Karlstad (5 kap. 5 § strafflagen och 67 § straffverkställighetslagen)	4 800
Förhöjt arvode till kroppssjukläkaren vid centralfängelset å Långholmen	2 400
Arvode till vikarie för denne under tjänstefrihet	800
Arvoden till styresmän m. fl.	
kolonien Solhyddan (för räkenskaperna)	300
direktören i Karlstad för kolonien Stöpsjön	300
direktören i Härnösand för kolonien Sörbyn	300
direktören i Norrköping för en koloni	300
direktören å Långholmen, i Malmö och å Härlanda för anslutna kolonier	900
Läkarvård vid kolonier:	
kolonien Sörbyn	300
kolonien Solhyddan	300
kolonien Stöpsjön	300
4 kolonier till säkerhetsanstalterna	1 200
7 kolonier för vanligt fångförvar .	2 100
Religionsvård vid kolonier:	
kolonien Sörbyn	300
kolonien Stöpsjön	300
kolonien Lockerud	300
4 kolonier till säkerhetsanstalter .	1 200
7 kolonier för vanligt fångförvar ..	2 100
Pastors- och förstelärebefattningen vid centralfängelset å Härlanda indrages och ersättes med predikanter med arvode	3 960
Passning av port och grind i Norrköping (höjning av arvodet)	200
	+ 59 660

M i n s k n i n g

Arvoden till läkare å sinnessjukavdelningar, vilka överföras till ord. eller e. o. stat	47 500
Ersättningar för sinnesundersökningar (se prop. nr 240 år 1945)	9 500
Arvode till fångvårdsstyrelsens jordbrukstekniska biträde överföres till fångvårdsstyrelsens avlöningsstat	1 500
Tillsyningsmannabefattningarna indragas	2 655
Kronohäktena i Linköping och Sundsvall nedläggas (arvoden till styresman, läkare, predikanter)	5 360
Begränsad användning av kronohäktet i Karlskrona	2 000
Läkararvodet för straffanstalten å Svartsjö indrages (anstalten nedlägges)	1 000
Arvodet till styresmannen i Kalmar för bestyr med Ödevatakolonien nedsättes vid direktörsbefattningens överförande till ordinarie stat	700
Tillfälliga arvoden till styresmännen i Halmstad och Hudiksvall indragas	1 200

— 71 415

På grundval härav har styrelsen beräknat ifrågavarande anslagspost till 170 700 kronor för budgetåret 1946/47 eller 11 700 kronor lägre än för innevarande budgetår.

Departementschefen har anfört följande.

Såsom fångvårdsstyrelsen framhållit möta för närvarande svårigheter att bedöma fångvårdens personalbehov under nästa budgetår. Å ena sidan medför nedgången i fångantalet en minskning av detta behov, å andra sidan ökas behovet av personal på grund av straffverkställighetsreformen. Härtill kommer, att ett riktigt bedömande av personalbehovet är möjligt först efter den allmänna översyn av personalorganisationen som, enligt vad i annat sammanhang nämnts, är avsedd att komma till stånd i samband med planlägg-

ningen av anstaltsväsendets omorganisation. Någon ökning av antalet ordinarie tjänster å fångvårdsstaten bör under dessa förhållanden ej ske för närvarande. Även i fråga om inrättande av nya extra ordinarie tjänster bör återhållsamhet iakttagas.

Fångvårdsstyrelsen har funnit behov föreligga av sammanlagt 144 nya tjänster i lägre lönegrader. På grund av personalbesparingar i anledning av ändrad disposition av vissa anstalter i samband med fångantalets nedgång har styrelsen emellertid ansett tillräckligt att begära medel för 125 av dessa befattningar. Den sålunda begärda anslagsökningen avser till en mindre del tjänster vid de kolonier, som tillkommit sedan anslaget senast beräknades, nämligen Sörbyn (1 föreståndare, 1 överkonstapel och 1 första vaktfru), Solhyddan (1 föreståndarinna, 2 första vaktfruar) och Stöpsjön (1 föreståndare, 1 överkonstapel, 6 vaktkonstaplar, 2 kokerskebiträden). Till personal vid förstnämnda koloni, som rymmer 25 platser, har emellertid tidigare på fångvårdsstyrelsens förslag anvisats 26 000 kronor, vilket belopp möjliggör anställande av erforderlig personal därstädes (II ht 1945 s. 92, 103). Ytterligare medel för detta ändamål böra därför ej beräknas. Däremot bör anslaget uppräknas för tillgodoseende av personalbehovet vid de båda övriga kolonierna, varvid dock för Solhyddan böra upptagas vaktfruar i stället för första vaktfruar och för Stöpsjön ekonomibiträden i stället för kokerskebiträden.

För envar av de elva nya kolonier — sju för vanligt fångförvar och fyra för förvaring och internering — som skola anskaffas enligt beslut av 1945 års riksdag, föreslår fångvårdsstyrelsen en föreståndare, en överkonstapel (rättare), 4 vaktkonstaplar och en första vaktfru (husmoder); härutöver föreslås 2 vaktkonstaplar, avsedda att tjänstgöra såsom bilförare vid de för vanligt fångförvar avsedda kolonierna. Då kolonierna skola rymma 20—30 platser vardera, synes styrelsens förslag väl avvägt såvitt avser antalet befattningshavare vid varje koloni. Till bilförare böra däremot medel ej beräknas för närvarande. Vad angår tjänsternas lönegradsplacering synes annan ändring ej böra vidtagas än att de föreslagna första vaktfruarna ersättas med ekonomibiträden. Anslag torde böra beräknas för samtliga nu ifrågavarande tjänster, men medlen böra ställas till förfogande först i den mån de nya kolonierna tagas i bruk och personalbehovet vid dem ej kan tillgodoses genom överflyttning av personal från andra anstalter.

För de slutna anstalterna för vanligt fångförvar begär styrelsen förstärkning med 30 vaktkonstaplar, 3 vaktfruar och 6 skrivbiträden samt för de slutna säkerhetsanstalterna med 1 uppsyningsman av 1:a klass, 1 yrkesmästare av 2:a klass (Karlstad) och en överkonstapel (ny slutna anstalt). Enär man, såsom i annat sammanhang anförts (s. 18), tills vidare icke torde behöva räkna med någon ny slutna säkerhetsanstalt utöver Karlstadsanstalten, bortfaller behovet av sistnämnda tjänst. Beträffande den begärda personalförstärkningen i övrigt måste beaktas, att behovet av personal på de slutna anstalterna minskat genom fångantalets nedgång och att ytterligare minskning är att emotse såsom följd av klienteletts överflyttande i betydande omfattning till kolonier. Fångvårdsstyrelsen har själv ansett möjligt att av denna anledning lösgöra 19 tjänster för annat ändamål. Det synes mig emellertid på goda skäl kunna antagas, att ytterligare personalbesparingar kunna göras, och jag anser mig därför nu ej kunna förorda annan förstärkning av personalen vid de slutna anstalterna än med de av styrelsen begärda sex skrivbiträdena. Dessa äro, enligt vad jag inhämtat, avsedda för de största anstalternas expeditioner. Vad särskilt angår säkerhetsanstalten i Karlstad utgår jag från att den för denna anstalt avsedda uppsyningsmanstjänsten icke skall behöva placeras högre än i A 11.

Fångvårdsstyrelsens förslag om inrättande av fem nya kuratorstjänster fin-

ner jag mig böra tillstyrka. Däremot kan jag ej biträda förslaget om överförande till fångvårdens stat av två ordinarie vaktfrutjänster, nu upptagna å avlöningsstaten för statens vid fångvårdsanstalter anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalter. Någon utökning av antalet ordinarie befattningar å fångvårdensstaten bör nämligen av förut anförda skäl ej ske för närvarande.

Koloniföreståndarna böra, såsom föreslagits, placeras i 15 lönegraden utom vid Solhyddan, som endast har 12 platser, där placering bör ske i 13 lönegraden. Ekonomibiträdena böra placeras i 4 lönegraden, vilket överensstämmer med löneutredningens förslag beträffande dylika befattningshavare. Beträffande halva antalet koloniföreståndare i 15 lönegraden ävensom beträffande kuratorerna och skrivbiträdena bör hinder ej möta mot inrättande av extra ordinarie befattningar; övriga nya tjänster torde tills vidare böra upp- tagas på extra stat.

Sammanfattningsvis skulle alltså medel beräknas för följande nya befattningar: 12 koloniföreståndare, därav 6 i Eo 15 och 6 i Ex 15, 1 koloniföreståndare i Ex 13 (Solhyddan), 5 sociala kuratorer i Eo 10, 12 överkonstaplar (rättare) i Ex 9, 50 vaktkonstaplar i Ex 7, 2 vaktfruar i Ex 4, 13 ekonomibiträden i Ex 4 och 6 skrivbiträden i Eo 2. Kostnaderna för dessa 101 befattningar skulle bli 312 100 kronor, fränsett tillägg. Såsom redan nämnts böra medlen ställas till förfogande endast i den mån behov av ytterligare personal uppkommer.

Vad härefter angår förslagen om ändrad placering av tjänster i anledning av ändringar i anstaltsorganisationen föranledas vissa avvikelser från fångvårdsstyrelsens förslag. Styrelsen har föreslagit, att straffanstalten å Svartsjö nedläggas samt att i anledning därav tre tjänster, vilka nu äro uppförda å fångvårdsanstalternas övergångsstat — en assistent av 1:a klass och 2 överkonstaplar — överföras till tvångsarbetsanstaltens stat. Om fångar fortfarande skola användas i jordbruksarbete vid Svartsjöanstalten — varemot jag förklarar mig ej ha något att erinra — böra emellertid dessa tjänster bibehållas å fångvårdens stat. Enligt styrelsens förslag skulle vidare verksamheten vid kronohäktet i Karlskrona inskränkas och rannsakningshäktet i Kalmar i samband därmed förändras till straffängelse. Då jag ej ansett mig kunna biträda förslaget härom, äro några personaländringar ej att vidtaga beträffande dessa anstalter. Frågan huruvida extra direktör i Ex 24 även under nästa budgetår skall vara anställd vid Kalmarhäktet torde dock få ankomma på Kungl. Maj:ts prövning. Medel för ändamålet böra fortfarande beräknas. Styrelsens i detta sammanhang framställda förslag om uppflyttning av styresmansbefattningen vid rannsakningshäktet i Halmstad kan jag i nuvarande läge ej biträda. Däremot tillstyrker jag styrelsens förslag, att den ene av föreståndarna för de till nedläggande föreslagna kronohäkterna i Linköping och Sundsvall placeras såsom assistent av 3:e klass vid den nya säkerhetsanstalten i Karlstad och den andra uppföres å övergångsstat. I samband härmed böra — ehuru kronohäktesföreståndarbefattningen i Karlskrona bibehålles — två extra assistenttjänster av 3:e klass indragas.

Framställningen om överförande till ordinarie stat av de högre undersökningsläkartjänsterna torde böra bifallas; förslag om inrättande av ordinarie tjänster för motsvarande befattningshavare vid sinnessjukhusens undersökningsstationer har, såsom lönenämnden framhållit, framlagts i årets statsverksproposition (V ht s. 205). Likaså biträder jag förslagen om indragning av pastors- och förste lärarbefattningarna vid centralfängelserna å Härlanda och i Växjö, om uppflyttning av ett extra ordinarie kontorsbiträde vid centralfängelset å Långholmen till kanslibiträde och om anvisande av ytterligare medel till vikarier för deltagare i utbildningskurser. Nyssnämnda biträde, som föreslagits överförd till ordinarie stat, bör dock tills vidare bibehållas i extra ordinarie ställning.

Beträffande den av Sveriges yngre läroverkslärares förening väckta frågan om omdaning av fångvårdens undervisningsväsende, är jag ej beredd att nu framlägga något förslag. Frågan, som är av stor vikt, bör emellertid ägnas fortsatt uppmärksamhet. Även detta spörsmål bör sålunda tagas under övervägande vid den förestående översynen av fångvårdens organisation.

I fråga om anslagsbehovet till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, synas endast obetydliga jämkningar vara att vidtaga i fångvårdsstyrelsens förslag. Nu utgående arvoden till läkare och predikant vid kronohäktet i Karlskrona böra sålunda, om detta häkte användes i oförändrad omfattning, bibehållas vid nuvarande belopp. Även arvodet till styresmannen vid kronohäktet i Kalmar för bestyr med kolonien Ödevata bör, därest ändring ej sker beträffande direktörstjänsten vid nämnda häkte, beräknas till samma belopp som nu. Såväl beträffande sistnämnda arvode som beträffande det tillfälliga arvodet till styresmannen vid kronohäktet i Örebro bör gälla, att det skall ankomma på Kungl. Maj:ts prövning, huruvida arvodena skola utgå. Därest fångar allttjämt komma att användas i Svartsjöanstaltens jordbruk, bör vidare arvodet till läkaren därstädes ej indragas, men det torde kunna nedsättas, förslagsvis till 600 kronor.

Beträffande arvodet till kroppssjukläkaren vid centralfängelset å Långholmen — vilket arvode för närvarande utgår med 10 454 kronor, varav 7 200 kronor i grundarvode och 3 254 kronor i dyrtids- och kristillägg — har fångvårdsstyrelsen föreslagit en höjning av grundarvodet med 2 400 kronor till 9 600 kronor. Med hänsyn till vad som upplysts angående den med befattningen förenade arbetsbördan finner jag i likhet med allmänna lönenämnden en viss förbättring av arvodet skälig. Det synes lämpligen böra förändras till ett fast arvode å 12 000 kronor.

Övriga av styrelsen föreslagna anslagshöjningar under arvodesposten finner jag mig böra biträda. Till vissa ledamöter i anstaltsnämnder torde alltså böra utgå ersättning efter samma grunder som till nämndemän; dock bör ordförande åtnjuta ersättning enligt rese- och traktamentsklass I B i stället för II E. Bestämmelser om ersättning till läkare i anledning av det nya observationsförfarandet beträffande vissa fångar torde få utfärdas av Kungl. Maj:t. De av statskontoret angivna riktlinjerna böra därvid i huvudsak följas. Fångvårdsstyrelsens uppskattning av anslagsbehovet för nu angivna ändamål ävensom för vissa ytterligare arvoden har ej givit mig anledning till erinran.

Vid anslagsberäkningen har fångvårdsstyrelsen räknat om samtliga poster i avlöningsstaten. Detta har lett till en uppräknig av anslaget i dess helhet, som i betydande omfattning icke motiveras av de för olika nya ändamål begärda anslagsökningarna. Den största uppräknigen gäller anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän. I styrelsens specifikation rörande ökningar å ordinarie- och icke-ordinarieposterna (s. 86) upptages sålunda en höjning av förstnämnda post å 200 000 kronor, med vilket belopp denna post tidigare nedsatts, när den varit för högt beräknad (II ht 1943, s. 62). Under de båda senast förflutna budgetåren har ifrågavarande anslagspost emellertid varit i stort sett riktigt beräknad. Budgetåret 1943/44 utgjorde sålunda det under posten anvisade beloppet 2 227 000 kronor, medan utgifterna uppgingo till 2 169 900 kronor. Sistförflutna budgetår voro motsvarande siffror 2 182 000 kronor resp. 2 181 100 kronor. Under sådana förhållanden föreligger ej anledning att uppräknas posten för nästa budgetår. Överhuvud synes någon omräkning av anslaget ej böra ske, förrän resultatet av den förestående översynen av fångvårdens personalorganisation föreligger. Därvid måste emellertid förutsättas, att anslagsposten till icke-ordinarie personal fortfarande uppföres förslagsvis. Denna post bör dock

alltjämt, såsom statskontoret framhållit, få överskridas endast efter medgivande av Kungl. Maj:t.

Anslagsposterna i fångvårdsanstalternas avlöningsstat beräknas i enlighet med det anförda på följande sätt.

Posten till avlöningar till ordinarie personal ökas med kostnaderna för den föreslagna löneregleringen för vakt- och arbetsledarpersonalen, i vad den berör ordinarie personal, 127 800 kronor. Vidare uppräknas posten i anledning av överförandet till ordinarie stat av vissa läkare vid undersökningsavdelningarna med 131 500 kronor. Å andra sidan nedsättes posten med avlöningskostnaderna till pastorn och förste läraren vid centralfängelset å Härlanda, 9 465 kronor; för motsvarande befattning vid centralfängelset i Växjö, som jämväl skulle indragas, ha medel ej beräknats i gällande stat. Posten ökas alltså med $(127\ 800 + 131\ 500 - 9\ 465 = 249\ 835)$ 249 900 kronor till $(2\ 204\ 300 + 249\ 900)$ 2 454 200 kronor.

Posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har fångvårdsstyrelsen beräknat till 170 700 kronor. I anledning av de jämkningar i styrelsens förslag, som förordats av mig, höjes detta belopp med 4 300 kronor till 175 000 kronor, vilket innebär en nedsättning av postens nuvarande belopp med 7 400 kronor.

Under posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal beräknas medel till löneregleringen för vakt- och arbetsledarpersonalen, inbegripet ökade kostnader för vikarier, 40 000 kronor, till ny personal huvudsakligen vid öppna anstalter, 312 100 kronor, samt till vikarier för deltagare i utbildningskurser, 25 400 kronor. Till personal vid undersökningsavdelningarna — andre läkare och kanslipersonal — vartill medel tidigare beräknats blott för halvt år, beräknas härjämte 42 200 kronor samt för uppflyttning av ett kontorsbiträde å Långholmen 600 kronor. Posten minskas å andra sidan med 63 000 kronor, motsvarande de i gällande stat för halvt år beräknade kostnaderna för läkarpersonal, som överföres till ordinarie stat, samt med 9 060 kronor för två extra assistenttjänster av 3:e klass, vilka indragas. Nettohöjningen blir alltså $(40\ 000 + 312\ 100 + 25\ 400 + 42\ 200 + 600 - 63\ 000 - 9\ 060 = 348\ 240)$ 348 300 kronor och postens summa $(1\ 527\ 500 + 348\ 300)$ 1 875 800 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg uppräknas med hänsyn till de föreslagna personaländringarna med 90 000 kronor till 598 800 kronor.

Anslaget slutsumma skulle alltså bli $(2\ 454\ 200 + 175\ 000 + 1\ 875\ 800 + 598\ 800)$ 5 103 800 kronor, vilket innebär en höjning med 680 800 kronor.

I personalförteckningen böra vidtagas erforderliga ändringar. Fångvårdsstyrelsens förslag om borttagande av klassbeteckningarna även beträffande befattningar i högre lönegrader samt om överförande av det å övergångsstat uppförda kontorsbiträdet till ordinarie stat finner jag mig böra tillstyrka.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått en inom andra kammaren av herrar *Andersson* i Löbbo och *Persson* i Växjö väckt motion (II: 505), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att föreståndaren för Singeshults fångkoloni vid personalförteckningens fastställande uppföres i lönegrad A 16, samt vidtaga sådan förändring i den föreslagna avlöningsstaten, som vid ett bifall till motionen blir erforderlig.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisar utskottet till motionen.

Fångvårdsanstalterna: Omkostnader, förslagsanslag. Detta anslag är i gällande riksstat uppfört med 2 965 400 kronor.

I samband med omkostnadsstatens fastställande har Kungl. Maj:t föreskrivit bland annat, att av anslagsposten till expenser förslagsvis 730 000 kronor finge tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten samt, under tiden den 1 juli—den 31 december 1945, högst 32 500 kronor för övriga expenser.

I sin skrivelse den 18 februari 1946 med anslagsäskanden för fångvårdsanstalterna har *fångvårdsstyrelsen* hemställt om ökad medelsanvisning för nästa budgetår under flertalet poster i omkostnadsstaten. Anslaget skulle sålunda upptagas med (17 000 sjukvård för personal m. m. + 65 000 reseersättningar + 800 000 bränsle, lyse och vatten + 65 000 övriga expenser + 110 000 inventarier + 80 000 renhållning + 1 040 000 utspisning + 200 000 beklädnad + 200 000 hälso- och sjukvård + 50 000 religions- och skolundervisning + 100 000 omkostnader för permitterade, frigivna och utskrivna + 70 000 diverse utgifter + 200 000 fängtransport + 40 000 kostnader för vård av män å ungdomsanstalter, som ej tillhöra fångvården, + 100 000 kostnader för vård av kvinnor å ungdomsanstalter, som ej tillhöra fångvården, + 20 000 tjänstedräkt + 50 000 understöd åt intagnas familjer) 3 207 000 kronor, vilket belopp med 241 600 kronor överstiger det för innevarande budgetår anvisade beloppet.

Departementschefen har för egen del anfört bland annat följande.

Den av fångvårdsstyrelsen nu begärda betydande anslagsökningen avser i väsentlig omfattning sådana utgifter, vilka oavsett straffverkställighetsreformen måste anses av förhållandena påkallade för genomförande av erforderlig standardhöjning inom fångvården. En betydande kostnadsökning föranledes vidare av den beslutade höjningen med i genomsnitt över 100 procent av fångvårdens arbetspremier. Sistnämnda förhållande påverkar ett flertal poster i omkostnadsstaten. Erinras må, att strafflagberedningen uppskattat statsverkets årliga merkostnader på grund av förhöjda arbetspremier till ungefär 350 000 kronor (bet. s. 334).

I några hänseenden torde nedsättning kunna ske beträffande de av fångvårdsstyrelsen begärda beloppen. I likhet med statskontoret anser jag sålunda tillfyllest, att posten till renhållning höjes med 28 000 kronor till 70 000 kronor. Även i fråga om posterna till religions- och skolundervisning samt diverse utgifter har statskontoret föreslagit begränsning av vad fångvårdsstyrelsen begärt. Med hänsyn bland annat till de under sistförflutna budgetår redovisade besparingarna å dessa poster, torde de böra bestämmas till 40 000 kronor resp. 60 000 kronor, vilket innebär uppräknig av de nu för ifrågavarande ändamål anvisade beloppen med 16 300 kronor resp. 7 000 kronor. Beträffande posten till utspisning har styrelsen trots nedgången av fångantalet begärt en höjning med 90 000 kronor. Styrelsen har därvid räknat med ett portionspris av en krona 20 öre i stället för en krona i gällande stat. Sistnämnda pris motsvarar den faktiska portionskostnaden under budgetåren 1942/43 och 1943/44 (jfr II ht 1944 s. 108; 1945 s. 113). Enligt vad jag inhämtat har portionspriset under år 1945 ökat till en krona 8 öre. En kostförbättring har sålunda redan kommit till stånd. Ehuru jag ej har något att erinra mot en skälig ytterligare förbättring av kosthållet, synes man vid anslagsberäkningen ej böra utgå från högre portionspris än en krona 10 öre. Med ett beräknat fångantal av 2 300 kan utspisningsposten då bestämmas till oförändrat belopp, 950 000 kronor.

I fråga om övriga utgiftsposter har departementschefen tillstyrkt fångvårdsstyrelsens förslag. Det i gällande riksstat upptagna anslaget, 2 965 400 kronor, skulle alltså höjas med 121 600 kronor. Därest fångantalet skulle visa avsevärd fortsatt nedgång, har det ansetts böra liksom nu få ankomma på Kungl. Maj:t att begränsa medelsanvisningen.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Wagnsson m. fl.* (I: 329) och den andra inom andra kammaren av herr *Hedlund* i Östersund och fröken *Öberg* (II: 503), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta, att den å fångvårdens omkostnadsstat för budgetåret 1946/47 upptagna anslagsposten till religions- och skolundervisning skall höjas till 65 000 kronor;

dels ock ett i den ovan omnämnda motionen II: 479 intaget yrkande, att posten till utspisning måtte beräknas efter en portionskostnad av 1 krona 20 öre.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna I: 329 och II: 479.

Interneringsnämnden. Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 15 500 kronor.

I skrivelse den 7 september 1945 har *fångvårdsstyrelsen* hemställt om anslag till interneringsnämnden och ungdomsfängelnsnämnden under nästa budgetår. Styrelsen har därvid — i anledning av styrelsen lämnat uppdrag att inkomma med förslag till omorganisation av nämndernas kanslipersonal — bland annat upptagit frågan om inrättande av *g e m e n s a m t k a n s l i* för dessa nämnder (jfr II ht 1945 s. 114). I likhet med nämnderna, med vilka styrelsen samrätt, avstyrker styrelsen emellertid en dylik omorganisation.

Över styrelsens framställning hava yttranden avgivits av *statskontoret* och *allmänna lönenämnden*.

Departementschefen har till en början anfört följande.

Frågan om inrättande av gemensamt kansli för interneringsnämnden och ungdomsfängelnsnämnden väcktes, emedan en omorganisation av interneringsnämndens kansli måste genomföras för att möta uppkommande arbetsökning i samband med den nya förvarings- och interneringslagens ikraftträdande. Med hänsyn till vad som anförts mot en sådan sammanslagning synes emellertid förslag härom ej böra framläggas för närvarande.

En relativt betydande förstärkning av interneringsnämndens kanslipersonal torde dock bliva ofrånkomlig. Enär tillräcklig erfarenhet rörande arbetsökningens storlek saknas, synes frågan om denna personals storlek och sammansättning under nästa budgetår lämpligen få avgöras av Kungl. Maj:t. Därest sekreterare anställs på heltid, vilket synes antagligt, bör med hänsyn till de juridiska kvalifikationer, som måste ställas på denne befattningshavare, sekreteraravudet bestämmas så, att det minst motsvarar de kontanta avlöningsförmånerna till adjungerad ledamot i hovrätt. Ett belopp av 15 000 kronor bör därför beräknas för sekreterare och vikarie för denne under semester; med biträdande sekreterare torde man däremot tills vidare ej böra räkna.

Till biträdespersonal synas böra upptagas 7 000 kronor, i runt tal motsvarande avlöning till ett biträde i Eo 4 och ett i Eo 2 jämte tillfällig skrivhjälp. Därvid förutsättes, att anslagsposten till icke-ordinarie personal likom hittills uppföres förslagsvis. I den mån heltidsanställd biträdespersonal anställes bör icke-ordinariereglementet göras tillämpligt på nämnden.

I fråga om anslagsberäkningen innebär Kungl. Maj:ts förslag, att anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, höjes med 17 800 kronor och posten till avlöningar till icke-ordinarie personal med 3 300 kronor, varjämte såsom en ny post uppföres 1 000 kronor till rörligt tillägg. Posten till omkostnader föreslås höjd med 2 100 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Schlyter m. fl.* (I: 328) och den andra inom andra kammaren av herr *Hedlund* i Östersund *m. fl.* (II: 502), i vilka hemställts, att riksdagen vid beviljandet av anslag till interneringsnämnden ville i anslutning till första lagutskottets av riksdagen godkända utlåtande 1945, nr 36, understryka den begärda anslagsökningens rent provisoriska karaktär.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, får utskottet hänvisa till motionen I: 328.

Ungdomsfängelsenämnden. Detta anslag är i riksstaten för löpande budgetår uppfört med 12 200 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att det hos nämnden anställda skrivbiträdet, som för närvarande åtnjuter arvode motsvarande avlöning enligt lönegrad Eo 2, erhåller kontorsbiträdes tjänsteställning och inplaceras i lönegrad Eo 4 i samband med att civila icke-ordinariereglementet göres tillämpligt beträffande nämnden. På grund härav erfordras vissa smärre ändringar i fråga om avlöningsposterna. Vidare föreslås omkostnadsposten höjd med 400 kronor för att möjliggöra frankering av försändelser i de fall, då så ur sekretesssynpunkt finnes påkallat.

Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport. Å gällande riksstat är anslaget uppfört med 200 000 kronor.

Föreskrifterna i 39 § nya verkställighetslagen — innebärande bland annat att transport å järnväg i regel skall företagas i vanlig personvagn — förväntas komma att föranleda utgiftsökning under förevarande anslag. Å andra sidan antagas utgifterna minska till följd av det sjunkande fångantalet och det minskade antalet utlänningar, som skola avlägsnas ur landet. Den höjning av anslaget, som med hänsyn till belastningen under senare år ansetts böra vidtagas, har därför i avvaktan på ytterligare erfarenhet begränsats till 50 000 kronor.

Statens uppfostringsanstalt å Bona: Avlöningar. Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med ett belopp av 272 800 kronor.

I skrivelse den 21 augusti 1945 har *styrelsen för anstalten* begärt anslag för nästa budgetår till förevarande ändamål. Utlåtanden häröver hava avgivits av *länsstyrelsen i Östergötlands län* och *statskontoret*.

Såsom förut nämnts har löneutredningen för viss fångvårdspersonal i sitt betänkande avgivit förslag även till löne reglering för Bonaanstaltens personal i lägre lönegrader. Denna personal, vars arbetstid uppgår till 48 timmar i veckan, kan med hänsyn till tjänstgöringsförhållandena uppdelas i fem personalkategorier, nämligen bevakningspersonal, personal för jordbruks- och trädgårdsdriften, personal för hantverksdriften, ekonomipersonal samt övrig personal. Beträffande tjänstebestämmelserna anser utredningen ändring ej böra vidtagas i vidare mån än att klassbeteckningarna för yrkesmästare borttagas, befattningen som värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass förändras till en maskinisttjänst, en eldare av 2:a klass (A 5) uppflyttas till eldare i A 6 samt att anstaltens husmorsbefattning ändras till köksföreståndare.

Över löneutredningens förslag hava yttranden avgivits av *statskontoret*, *allmänna lönenämnden* och *styrelsen för anstalten*, varjämte *representanter för Sveriges fångvårdsmannaförbund* uttalat sig även beträffande nu ifrågasatt varande personal.

Departementschefen har anfört följande.

Såsom framhållits i årets statsverksproposition (II ht. s. 111) har medicinalstyrelsen framlagt ett preliminärt förslag, enligt vilket Bonaanstalten — sedan den blivit obehörlig för sitt nuvarande ändamål — skulle efter vissa om- och tillbyggnadsarbeten tagas i anspråk för den statliga sinnesslövärdan. Nämda förslag har lagts till grund för äskande av anslag för nästa budgetår till ombyggnad av vissa elevförläggningar vid anstalten (prop. nr 177 s. 33, 68 och 69). Denna ombyggnad, som avser att ersätta de nuvarande olämpliga sovplatsanordningarna med rum för de intagna av modern typ, bör komma till stånd oavsett den ifrågasatta ändrade användningen av anstalten. I syfte att underlätta förändringen har Kungl. Maj:t vidare den 12 januari 1946 föreskrivit, att lediga eller ledigblivande ordinarie befattningar vid anstalten tills vidare icke skola återbesättas med ordinarie innehavare. För nästa budgetår kan man emellertid utgå från att anstalten kommer att användas för tvångsuppfostran.

Vid behandlingen i statsverkspropositionen av frågan om Bonaanstaltens anslagsbehov till omkostnader under nästa budgetår lades en medelbeläggning av 100 elever till grund för anslagsberäkningen. Under första kvartalet 1946 har elevantalet hållit sig mellan 83 och 100. Anledning att frånga nyssnämnda beräkningsgrund, som vid omkostnadsanslagets behandling godtagits av riksdagen (rd. skr. nr 2/1946 p. 41), föreligger därför ej.

Styrelsen för Bonaanstalten, som vid avgivande av sina anslagsäskanden räknat med ett genomsnittligt elevantal av 125 elever, har med denna utgångspunkt ansett, att anstaltens personal under nästa budgetår kan inskränkas med tre extra förmän. Vid den av mig antagna lägre medelbeläggningen böra ytterligare personalbegränsningar övervägas. Emellertid synes anstaltens nuvarande organisation trots den beräknade nedgången i elevantalet böra bibehållas i huvudsak oförändrad. Att sammanföra eleverna i alltför få förläggningar skulle sålunda, såsom anstaltsstyrelsen framhållit, inskränka differentieringsmöjligheterna, vilket, särskilt i betraktande av klienteletets försämring, måste anses olämpligt ur vårdsynpunkt. Ej heller synes

någon av de nuvarande verkstäderna utan tvingande skäl böra nedläggas. Möjligheterna att inskränka personalbehovet äro under dessa förhållanden jämförelsevis begränsade.

Av de högre befattningshavarna vid anstalten har innehavaren av den i A 24 placerade tjänsten såsom pastor och förste lärare den 22 mars 1946 utnämnts till kyrkoherde. Den sålunda ledigblivna befattningen får, såsom förut angivits, icke återbesättas utan Kungl. Maj:ts tillstånd. Med hänsyn såväl till ovissheten om anstaltens framtida användning som till elevantalets nedgång torde befattningen emellertid icke böra uppehållas ens på förordnande. För nästa budgetår böra i stället anvisas medel till en predikant, vars arvode, med hänsyn till att han bör uppehålla undervisningen i religionskunskap och morallära, torde böra beräknas till 2 000 kronor. Om pastorstjänsten icke uppehålls, är det å andra sidan nödvändigt, att den nuvarande assistenttjänsten i Ex 20 bibehålls. I detta hänseende må särskilt framhållas, att anstaltsledningens arbetsbörd är beroende icke blott av beläggningen å anstalten utan även av antalet villkorligt utskrivna elever. Detta antal utgjorde den 1 mars 1946 233.

Av de ordinarie befattningarna i lägre lönegrader ha hittills fyra ledigblivna tjänster — tre förmansbefattningar samt befattningen såsom eldare av 2:a klass — icke återbesatts. Med utgången av april månad blir ytterligare en förmanstjänst ledig. Även om de nuvarande tre extra förmansbefattningarna såsom anstaltsstyrelsen föreslagit indragas, torde vid en medelbeläggning av 100 elever vikarier bliva erforderliga endast å två av nämnda vakanta befattningar, nämligen å två av förmanstjänsterna. För nästa budgetår kan man därför räkna med sammanlagt fem förmanstjänster och en eldartjänst mindre än för närvarande. Vidare torde av icke-ordinariepersonal två nattvakter kunna indragas. Ytterligare personalinskränkningar torde ej kunna genomföras utan mera betydande organisatoriska förändringar. Sådana böra av förut anförda skäl icke ske utan ytterligare nedgång i elevantalet. Skulle en sådan nedgång inträffa, torde det få ankomma på Kungl. Maj:tt att föreskriva de personalbesparande åtgärder, som utan försämring av vårdmöjligheterna kunna vara möjliga att genomföra.

I fråga om löneställningen för personalen i lägre lönegrader är jag ense med löneutredningen för viss fångvårdspersonal om att personalen vid Bonaanstalten bör erhålla samma löneförbättring som motsvarande personal vid fångvården. Jag förordar alltså en allmän uppflyttning av bevakningspersonalen samt personalen i jordbruks-, trädgårds- och hantverksdriften med en lönegrad. I nuvarande läge kan jag också i princip ansluta mig till utredningens uppfattning, att några ytterligare tjänster i befälsgrad icke böra inrättas. I fråga om de båda förmän, som förestå Bonaanstaltens ladugård och trädgård, tala dock särskilda skäl för en ändrad tjänstplacering redan nu. Såväl ladugårds- som trädgårdsskötseln äro otvivelaktigt, såsom anstaltsstyrelsen framhållit, av den omfattning, att den motiverar befälsställning för nämnda befattningshavare, som ha det omedelbara ansvaret för dessa grenar av driften. Då behovet av ifrågavarande tjänster kommer att kvarstå oberoende av hur anstalten framdeles kommer att användas, synas betänkligheter icke behöva möta mot att de erhålla en löneplacering som svarar mot uppgifternas kvalificerade art. I likhet med anstaltsstyrelsen förordar jag därför att de uppflyttas till A 9.

I fråga om ekonomipersonalen och övriga befattningshavare, som icke tjänstgöra i bevakning och yrkesdrift, kan jag på huvudsakligen samma skäl som beträffande fångvårdens motsvarande personal ansluta mig till vad löneutredningen föreslagit. Värmeledningsskötaren torde alltså böra uppflyttas från A 8 till A 9, den ordinarie eldaren från A 5 till A 6 och natt-

vakterna från Eo 5 till Eo 6. Övriga ifrågavarande befattningshavare böra bibehållas i nuvarande lönegrader; löneställningen för sjuksköterskan bör dock upptagas till omprövning i enlighet med de principer som efter förslag av 1944 års lönekommitté, avseende sjukvårds- och ekonomipersonal, kunna komma att fastställas för sjukvårdspersonal i allmänhet.

Personalens tjänstebenanämningar torde böra ändras i överensstämmelse med utredningens förslag. Härutöver bör den befattningshavare, som förestår trädgårdsdriften, i samband med den av mig nu föreslagna lönegradsuppflyttningen erhålla benämningen trädgårdsmästare.

Anslaget har i enlighet med det anförda beräknats på följande sätt.

Posten till avlöningar till ordinarie personal minskas med avlöningskostnaderna till pastorn och förste läraren, fyra förmän och en eldare av 2:a klass eller med 22 200 kronor. Å andra sidan ökas posten med kostnaderna för genomförande av den föreslagna löne regleringen i vad den berör ordinarie personal eller med 4 300 kronor. Resultatet blir alltså en nettominskning med (22 000 — 4 300) 17 900 kronor till (148 700 — 17 900) 130 800 kronor.

Posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, uppräknas med det föreslagna predikantarvodet, 2 000 kronor, till 5 800 kronor.

Posten avlöningar till icke-ordinarie personal nedsättes med avlöningskostnaderna för tre extra förmän och två nattvakter, 10 968 kronor. Samtidigt ökas den med kostnaderna för dels den föreslagna löne regleringen, såvitt den avser icke-ordinarie personal, och dels vikarier å två ordinarie förmänsbefattningar eller (1 923 + 6 115) 8 038 kronor. Posten bestämmes i enlighet härmed till (85 700 — 10 968 + 8 038) 82 800 kronor, vilket innebär en sänkning med 2 900 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg kan med hänsyn till de föreslagna personaländringarna minskas med 4 000 kronor till 30 600 kronor.

Anslaget uppföres alltså med (130 800 + 5 800 + 82 800 + 30 600) 250 000 (— 22 800) kronor.

I personalförteckningen böra vidtagas erforderliga ändringar.

Sinnessjukavdelning m. m. vid centralfängelset å Härlanda. Vid behandlingen i propositionen nr 240 till 1945 års riksdag av frågan om omorganisation av det rättspsykiatriska undersökningsväsendet förutsattes, såsom tidigare nämnts (s. 9), att någon ändring icke skulle ske beträffande det dåvarande antalet sinnessjukavdelningar vid fångvården. Dessa skulle fortfarande vara förlagda till Långholmen, Håga, Malmö, Härnösand, Jönköping, Västervik och Växjö. Beträffande undersökningsavdelningen vid Jönköping, som är av provisorisk natur, hade fångvårdsstyrelsen dock föreslagit, att denna skulle så fort ske kunde utbytas mot en undersökningsstation förlagd till Härlandaanstalten i Göteborg. Då frågan om inrättande av en undersökningsstation vid Härlanda enligt föredragande departementschefens uttalande krävde ytterligare övervägande, räknades i propositionen endast med personalorganisationen vid de redan befintliga sinnessjukavdelningarna (prop. s. 3).

I skrivelse den 26 september 1945 har *fångvårdsstyrelsen* framlagt förslag om inredande av en sinnessjukavdelning vid centralfängelset å Härlanda.

Från fångvårdsstyrelsen föreligga två förslag (alternativ 1 och 2). Det ena

avser inrättande vid centralfängelset å Härlanda av såväl en undersökningsavdelning som en vårdavdelning för en sammanlagd kostnad av 190 000 kronor. Enligt alternativ 2 skulle endast en undersökningsavdelning — rymmande 25—30 platser — inrättas för en kostnad av högst 140 000 kronor.

I syfte att ytterligare reducera kostnaderna har därefter *fångvårdsstyrelsens arkitekt G. Birch-Lindgren* efter anmodan utarbetat ytterligare ett förslag, alternativ 3, enligt vilket undersökningsavdelningen — med samma beläggningskapacitet som enligt alternativ 2 — skulle förläggas till bottenvåningen i cellbyggnadens södra del och läkaravdelningen till bottenvåningen i ekonomiflygeln.

Kostnaderna för alternativ 3 har arkitekten Birch-Lindgren beräknat till 97 000 kronor enligt följande fördelning.

Byggnadsarbeten inkl. målning	kronor	66 000
Värmeanläggning	»	7 000
Ventilationsanläggning	»	1 000
Sanitetsanläggning	»	15 000
El. installationer	»	8 000
		Summa kronor 97 000.

Yttranden i ärendet hava avgivits av *statskontoret*, *byggnadsstyrelsen* och *medicinalstyrelsen*.

Med frågan om inrättande av en sinnessjukavdelning vid Härlandafängelset sammanhänger delvis frågan om utförande av vissa reparations- och ändringsarbeten vid samma fängelse. I skrivelse den 29 augusti 1945 har *fångvårdsstyrelsen* gjort framställning om särskilt anslag för dessa arbeten. Arbetena avse omläggning av värmeledningssystemet inom fängelsebyggnaden och domstolsbyggnaden samt framdragande av ledningar till anstaltens befäls- och underbefälsbostäder och till det s. k. gamla tvätteriet. Kostnaderna hava av arkitekten Birch-Lindgren beräknats till 20 000 kronor enligt följande uppställning:

Demontering av gamla ledningar, nya radiatorer och ledningar (enligt Theorells ingenjörbyrås beräkning ^{22/6} 1938)	kronor	30 000
Håltagningar, efterlagning, målning, ritningar, kontroll	kronor	5 000
Avgår för utförande med fångarbetskraft ..	kronor	10 000
Avgår för redan utförda installationsarbeten ..	»	5 000
		Summa kronor 20 000.

Byggnadsstyrelsen har avgivit utlåtande över fångvårdsstyrelsens nu ifrågasvarande framställning.

Departementschefen har anfört följande:

Den provisoriska sinnessjukavdelningen i Jönköping omfattar såväl en vårdavdelning som en undersökningsavdelning, vardera med ett 30-tal plat-

ser. Den fyller ej de anspråk, som böra ställas på en sinnessjukavdelning, och bör därför snarast möjligt nedläggas.

Enligt fångvårdsstyrelsens i första hand framlagda förslag, alternativ 1, skulle både vårdavdelningen och undersökningsavdelningen överflyttas till en nyinrättad avdelning vid centralfängelset å Härlanda. Att inom en anstalt av denna typ inrätta en avdelning för vård av sinnessjuka synes emellertid ej lämpligt. Detta klientel — huvudsakligen bestående av straffriförklarade personer — bör omhändertagas å specialanstalter och ej inhysas i ombyggda cellfängelser. Enligt vad jag inhämtat möter vid nuvarande beläggning ej hinder mot att förflytta vårdfallen i Jönköping till för ändamålet lämpliga anstalter. Med hänsyn härtill erfordras för närvarande blott inrättande av en ny undersökningsavdelning.

Denna nya avdelning bör, såsom fångvårdsstyrelsen förordat, förläggas till Härlandaanstalten. Styrelsens förslag till inrättande av en dylik avdelning, alternativ 2, skulle emellertid bliva förhållandevis dyrbart, vilket beror på att styrelsen även för detta fall tänkt sig en ombyggnad efter samma principer som vid alternativ 1. En väsentlig kostnadsbesparing skulle uppnås genom alternativ 3, som utarbetats efter förebild från den nuvarande undersökningsavdelningen vid centralfängelset i Malmö. Då sistnämnda alternativ även torde vara lämpligt ur medicinsk synpunkt och det ej föranlett erinran från de hörda myndigheternas sida, finner jag mig böra förorda en lösning i överensstämmelse med detta.

De reparations- och ändringsarbeten, i huvudsak avseende omläggning av värmeledningssystemet, för vilka fångvårdsstyrelsen hemställt om särskilt anslag, böra lämpligen komma till utförande samtidigt med att sinnessjukavdelningen inredes. Ett gemensamt anslag å (97 000 + 20 000) 117 000 kronor torde därför böra äskas för samtliga nu ifrågakvarande arbeten.

Utskottet.

Den förra året beslutade straffverkställighetsreformen har medfört, att frågan om fångvårdens organisation kommit i ett helt nytt läge. Fångvårdsstyrelsen har den 22 februari 1946 erhållit Kungl. Maj:ts uppdrag att utarbeta en plan för omorganisation av fångvårdens anstaltsväsende jämte därtill knuten personal, avsedd att tjäna till ledning vid bedömandet av uppkommande frågor om anskaffande och inrättande av nya anstalter, nedläggande eller modernisering av befintliga anstalter samt anstalternas personalbehov. Denna plan skall avlämnas före den 1 juni 1946 och därefter bliva föremål för översyn av statens sakrevision och statens organisationsnämnd.

I Kungl. Maj:ts föreliggande förslag för nästa budgetår ha de krav beaktats, som reformen ställer på fångvårdens olika organ. Med hänsyn till det läge, vari organisationsfrågorna befinna sig, har departementschefen emellertid ansett, att man tills vidare bör ställa sig i viss mån avvaktande vid bedömande av ovannämnda spörsmål och vad därmed äger samband.

Vad departementschefen i olika hänseenden anfört angående *anstaltsorganisationen* har ej givit utskottet anledning till erinran.

Vidkommande frågan om *löneställningen för vakt- och arbetsledarpersonal m. fl.* har departementschefen framhållit, att en allmän förbättring av de

nuvarande löneförhållandena för fångvårdstjänstemännen framstår såsom en nödvändig följd av straffverkställighetsreformen. Kungl. Maj:t föreslår en allmän uppflyttning av personalen i bevakning och verkstadsdrift med en lönegrad jämte en viss ökning av antalet befordringstjänster.

Ökningen av befordringstjänsterna innebär uppflyttning med tre eller fyra — i ett fall fem — lönegrader för 30 befattningar inom den manliga bevakningskåren, 21 befattningar inom verkstadsdriftens manliga personal och 3 befattningar inom den kvinnliga personalen i såväl bevakning som verkstadsdrift.

Arbetsuppgifterna för den kvinnliga personal, som huvudsakligen är syselsatt med bevakningsgöromål eller inom verkstadsdriften, ha av utredningen konstaterats vara i stort sett likartade med de åligganden, som ankomma på motsvarande manliga befattningshavare. Departementschefen har därför ansett starka skäl tala för att utjämna den nuvarande olikheten i lönesättningen för manliga och kvinnliga befattningshavare beträffande fångvårdens personal. I detta sammanhang har meddelats, att de spörsmål, som vore förenade med ett allmänt genomförande av likalönsprincipen inom statsförvaltningen, inom en nära framtid skulle komma att upptagas till behandling inom finansdepartementet. Då frågan alltså stode inför sin lösning i ett större sammanhang har departementschefen icke ansett sig nu kunna upptaga densamma.

Utskottet kan i huvudsak giva sin anslutning till vad sålunda anförts och föreslagits beträffande personalen för bevakning och verkstadsdrift. Såsom departementschefen framhållit bör den föreslagna allmänna uppflyttningen en lönegrad av denna personal i förening med ökningen av antalet befordringstjänster vara tillräcklig även med hänsyn till behovet av förbättrade rekryterings- och befordringsförhållanden. Till frågan om likalönsprincipens genomförande inom statsförvaltningen har riksdagen nyligen tagit ställning i anledning av motioner, väckta i båda kamrarna. I motionerna hade yrkats, att riksdagen skulle fatta omedelbart beslut om principens genomförande, men riksdagen begränsade sig till en framställning till Kungl. Maj:t om utredning i ämnet. I det nu föreliggande speciella avsnittet av denna fråga synes det utskottet, att riksdagen icke bör taga ställning innan den sålunda begärda utredningen blivit verkställd. Härvid förutsätter utskottet, att berörda utredning snarast kommer till stånd.

Av vad sålunda anförts framgår, att utskottet ej ansett sig böra tillstyrka de yrkanden i motionen II: 479, vilka motiverats med att den allmänna lönegradsuppflyttningen borde omfatta två lönegrader i stället för en (avseende lönegradsuppflyttning av samtliga vaktkonstaplar, vissa överkonstaplar och yrkesmästare och en uppsyningsman) och ej heller det yrkande i samma motion, som särskilt avser kvinnliga tjänster.

Befattningshavare med övervägande andra uppgifter än bevakning och arbetsledning — i främsta rummet sjukvårds-, kontors- och ekonomipersonalen — omfattas ej av förslaget om allmän lönegradsuppflyttning. Deras löneställning har prövats särskilt. Detta beror på att de uppgifter med tillsyn och

utbildning, som åligga dessa befattningshavare, ej ansetts vara av den betydelse att de böra föranleda likställighet med bevaknings- och arbetsledarpersonalen. Sålunda ställas de intagna till denna personals förfogande i regel endast såsom hjälp eller handräckning, ofta mer tillfälligt, och utbildningen har närmast karaktären av nödig handledning för göromålets behöriga utförande. Det är enligt vad departementschefen framhållit angeläget, att denna åtskillnad mellan personal i bevakning och arbetsdrift, å ena, samt övrig personal, å andra sidan, uppehålls för framtiden.

Denna utgångspunkt för bedömningen av sjukvårds-, kontors- och ekonomipersonalens löneställning finner utskottet välgrundad. Utskottet kan alltså icke biträda den i motionen II: 479 uttalade uppfattningen, att även sådana befattningshavare, vilka till mindre del av sin tjänstgöring omhänderhava ledningen av de intagnas arbete jämte vanlig övervakning, skola givas samma ställning i lönehänseende som övrig bevaknings- och verkstadspersonal.

Jämväl i övriga avseenden finner utskottet sig böra i huvudsak biträda Kungl. Maj:ts förslag. Sålunda har utskottet ej ansett sig böra tillstyrka i motionen II: 504 beträffande eldarnas lönegradsplacering framlagda förslag i annan mån än att utskottet anser, att någon nedflyttning av eldarbefattningar till lönegrad 5 ej bör äga rum. Den av den föreslagna nedflyttningen berörda personalen bör alltså bibehållas såsom icke-ordinarie i 6 lönegraden. I anledning av motionen bör frågan, huruvida befattningen såsom näst ansvarig eldare vid Hallanstalten kan anses hänförd till rätt lönegrad, tagas under omprövning av fångvårdsstyrelsen, som i denna fråga bör rådgöra med byggnadsstyrelsens värmetekniska avdelning.

Såsom departementschefen framhållit har den betydande ökning av *fångvårdsstyrelsens arbetsbörda*, som efter hand uppkommit, haft till följd, att den ursprungliga ramen för styrelsens organisation i viss mån sprängts. Den sociala avdelningen och arbetskontoret ha kommit att utgöra väsentligen självständiga avdelningar inom styrelsen. Kungl. Maj:ts förevarande förslag innebär, att de utbrytas till självständiga byråer. Då arbetsökningen till viss del beror på själva genomförandet av de många reformerna på straffverkställighetens område, har en viss försiktighet ansetts böra iakttagas i fråga om inrättande av nya ordinarie tjänster. I anslutning härtill föreslås, att de nya befattningarna såsom byråchef uppföras på extra ordinarie stat.

I de likalydande motionerna I: 301 och II: 466 föreslås, att chefen för den sociala byrån skall uppföras på ordinarie stat. Även med beaktande av vad departementschefen anfört synes det icke heller utskottet erforderligt att mer än en av de nya byråchefstjänsterna blir extra ordinarie, helst som en omprövning av byråindelningen av styrelsen lämpligen kan tagas upp 1948, då en av de nuvarande byråcheferna kommer att uppnå pensionsåldern. Utskottet tillstyrker därför motionerna och förordar härav föranledd jämkning i personalförteckningen. I avlöningsstaten bör i anledning av förslaget göras den jämkningen att ett belopp av 12 000 kronor överföres från anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal till anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän.

Vad därefter angår *fångvårdens personalbehov* har ett riktigt bedömande av detsamma ansetts möjligt först efter den allmänna översyn av personalorganisationen, som är avsedd att komma till stånd i samband med planläggningen av anstaltsväsendets omorganisation. Någon ökning av antalet ordinarie tjänster har under dessa förhållanden icke föreslagits. Även i fråga om inrättande av nya extra ordinarie tjänster har iakttagits återhållsamhet.

Kungl. Maj:ts förslag har utskottet funnit sig böra tillstyrka i alla delar. Beträffande den i motionen II: 505 nämnda befattningen i lönegraden A 15 såsom föreståndare vid fångkoloni (Singshult) innebär Kungl. Maj:ts förslag icke ändring i nuvarande löneplacering. Löneställningen för denna befattning bör enligt utskottets mening komma under omprövning vid den nu planerade översynen av personalorganisationen. Utskottet är alltså ej berett tillstyrka den i motionen föreslagna uppflyttningen till lönegraden A 16.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts beräkning av anslaget till *omkostnader* vid fångvårdsanstalterna.

I motionen II: 479 har uppmärksamheten fäst vid frågan om det portionspris, som lagts till grund för beräkningen av den i omkostnadsstaten upptagna anslagsposten till utspisning. Det i gällande stat beräknade priset av en krona har fångvårdsstyrelsen för nästa budgetår föreslagit höjt till en krona 20 öre. Departementschefen har framhållit, att en kostförbättring redan kommit till stånd och att han icke hade något att erinra mot en skälig ytterligare förbättring av kosthållet. Det syntes dock departementschefen, att man vid anslagsberäkningen ej borde utgå från högre portionspris än en krona 10 öre. I motionen hemställes, att beloppet av den ifrågavarande posten skall bestämmas enligt den av fångvårdsstyrelsen angivna beräkningsgrunden. Utskottet har, såsom framgår av det anförda, icke ansett sig böra frågå Kungl. Maj:ts förslag i här ifrågavarande hänseende.

Den i de likalydande motionerna I: 329 och II: 503 föreslagna ytterligare höjningen av anslagsposten till religions- och skolundervisning är utskottet ej heller berett tillstyrka.

En relativt betydande förstärkning av *interneringsnämndens* kanslipersonal har ansetts ofrånkomlig för att möta uppkommande arbetsökning i samband med den nya förvarings- och interneringslagens ikraftträdande. I de likalydande motionerna I: 328 och II: 502 har föreslagits, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skulle understryka, att den begärda anslagsökningen till nämnden vore av provisorisk natur.

Interneringsnämndens uppgifter äro bestämda i lag. Motionärernas förslag innebär, reellt sett, att riksdagen skulle uttala sig för att en ändring bör genomföras av lagen om förvaring och internering i säkerhetsanstalt. Utskottet anser sig icke böra tillmötesgå detta förslag.

Vad departementschefen anført beträffande förenämnda anslag ävensom i fråga om anslag till avlöningar vid *Bona-anstalten* och till sinnessjukavdelning vid centralfängelset å *Härlanda* har ej i övrigt givit utskottet anledning till erinran.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A. att riksdagen må

I. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 301 och II: 466

a) godkänna följande personalförteckning för fångvårdsstyrelsen:

Personalförteckning.

Befattning Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

1 överdirektör	B 2
3 byråchefer	A 30
1 byrådirektör	A 28
1 förste byråsekreterare	A 26
1 kamrerare	A 24
3 förste byråsekreterare	A 24
2 aktuarier	A 21
1 byråsekreterare	A 21
2 assistenter	A 16
1 kansliskrivare	A 11
1 kontorist	A 9
1 förste expeditionsvakt	A 7
2 kanslibiträden	A 7
2 expeditionsvakter	A 5
3 kontorsbiträden	A 4
4 skrivbiträden	A 2

Tjänstemän å övergångsstat.

2 byrådirektörer	A 28
1 kansliskrivare	A 11

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.

1 byråchef	Eo 30
1 förste byråinspektör	Eo 24
1 aktuarie	Eo 21
1 byråsekreterare	Eo 21;

Anm. Befattningen såsom kontorist må icke besättas så länge den å övergångsstat uppförde kansliskrivaren kvarstår i tjänst.

b) fastställa följande avlöningsstat för fångvårdsstyrelsen, att tillämpas under budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	182 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	»	15 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	164 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	48 000
		Summa kronor 410 300;

c) till *Fångvårdsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1946/47 under andra huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 410 300 kronor;

II. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag till *Fångvårdsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1946/47 under andra huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 83 000 kronor;

III. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II: 504 samt med avslag å dels motionen II: 479, såvitt sistnämnda motion avser avlöningsfrågan vid fångvårdsanstalterna, dels ock motionen II: 505

a) godkänna följande personalförteckning för fångvårdsanstalterna:

Befattning	Personalförteckning.	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.		
<i>Styresmän m. fl.</i>		
1 direktör		A 28
6 direktörer		A 26
1 förste pastor och överlärare		A 26
8 direktörer		A 24
2 pastorer och förste lärare		A 24
2 kamrerare		A 22
1 arbetsassistent		A 21
2 assistenter		A 20
12 assistenter		A 18
3 kronohäktetsföreståndare		A 18
1 lantbruksinspektör		A 17
12 assistenter		A 16
6 kronohäktetsföreståndare		A 16
4 kronohäktetsföreståndare		A 15
1 föreståndare vid fångkoloni		A 15
<i>Läkarpersonal.</i>		
2 överläkare		A 28
6 förste läkare		A 28
4 överläkare		A 27

Befattning Lönegrad

Personal i bevakning och verkstadsdrift.

8 uppsyningsmän	A 13
5 yrkesmästare	A 13
9 uppsyningsmän	A 11
9 yrkesmästare	A 11
1 uppsyningsman	A 9
32 yrkesmästare	A 9
66 överkonstaplar	A 9
2 första vaktfruar	A 7
357 vaktkonstaplar	A 7
29 vaktfruar	A 4

Sjukvårds-, kontors- och ekonomipersonal.

1 maskinmästare	A 13
1 maskinist	A 11
3 maskinister	A 9
1 montör	A 9
1 köksföreståndare	A 8
2 maskinister	A 8
1 kanslibitråde	A 7
2 sjuksköterskor	A 7
2 bilförare	A 6
2 eldare	A 6
7 köksföreståndare	A 6
1 biträdande köksföreståndare	A 5
7 kontorsbiträden	A 4

Tjänstemän å övergångsstat.

2 direktörer	A 24
1 assistent	A 20
1 kronohäktesföreståndare	A 16
1 uppsyningsman	A 11
2 överkonstaplar	A 9

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.

2 andre läkare Eo 26;

Anm. 1. Kronohäktesföreståndarbefattningarna i A 16 vid kronohäkterna i Jönköping och Falun må icke besättas så länge respektive å övergångsstat uppförda direktörer i A 24 kvarstå i tjänst.

Anm. 2. Antalet ordinarie vaktfruar må överstiga det i förteckningen angivna antalet under förutsättning att motsvarande antal ordinarie vaktfrubefattningar hållas obesatta vid statens vid fångvårdsanstalter anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalter.

b) fastställa följande avlöningsstat för fångvårdsanstalterna, att tillämpas under budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 2 454 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> »	175 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie per- sonal, <i>förslagsvis</i>	» 1 875 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 598 800
	<hr/> Summa kronor 5 103 800;

c) till *Fångvårdsanstalterna*: *Avlöningar* för budgetåret 1946/47 under andra huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 5 103 800 kronor;

IV. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å dels motionerna I: 329 och II: 503, dels ock motionen II: 479, sistnämnda motion i vad den ej behandlats under III ovan, till *Fångvårdsanstalterna*: *Omkostnader* för budgetåret 1946/47 under andra huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 3 087 000 kronor;

V. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag

a) fastställa följande stat för interneringsnämnden, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1946/47:

Stat.

Avlöningar.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor 27 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m., <i>förslagsvis</i>	» 7 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 1 000

Omkostnader.

Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	» 4 700
	<hr/> Summa kronor 39 700;

b) till *Interneringsnämnden* för budgetåret 1946/47 under andra huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 39 700 kronor;

c) fastställa följande stat för ungdomsfängelnsnämnden, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Stat.**Avlöningar.**

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	4 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m.	»	3 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	400

Omkostnader.

Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	»	4 200
		Summa kronor 12 900;

d) till *Ungdomsfängelnsnämnden* för budgetåret 1946/47 under andra huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 12 900 kronor;

e) till *Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport* för budgetåret 1946/47 under andra huvudtiteln anvisa ett föranslagsanslag av 250 000 kronor;

f) godkänna följande personalförteckning för statens uppfostringsanstalt å Bona:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 direktör	A 27
1 pastor och förste lärare	A 24
1 arbetsledare, tillika avdelningsföreståndare	A 18
1 lantbruksinspektör, tillika avdelningsföreståndare	A 18
2 lärare, tillika avdelningsföreståndare	A 18
1 räkenskapsförare och redogörare	A 17
2 uppsyningsmän	A 11
3 yrkesmästare	A 11
6 förste förmän	A 9
1 maskinist	A 9
1 trädgårdsmästare	A 9
6 yrkesmästare	A 9
13 förmän	A 7
1 eldare	A 6
1 köksföreståndare	A 6;

g) fastställa följande avlöningsstat för statens uppfostringsanstalt å Bona, att tillämpas under budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 130 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t	» 5 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie per- sonal	» 82 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 30 600
	<hr/> Summa kronor 250 000;

h) till *Statens uppfostringsanstalt å Bona*: Avlöningar för budgetåret 1946/47 under andra huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor;

i) till *Sinnessjukavdelning m. m. vid centralfängelset å Härlanda* för budgetåret 1946/47 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 117 000 kronor;

B. att motionerna I: 328 och II: 502 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 28 maj 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Pauli, Lindström, Grånebo, Larsson, Bäckström, Karl Andersson, Mannerskantz, Berling, Gunnar Andersson* och *Ivar Persson*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Falla, Rubbestad, Andersson* i Malmö, *Mårtensson, Staxäng, Malmberg* i Skövde, *Lindholm, Norup, Pettersson* i Degerfors och *Persson* i Vinberg.